

FOLKETINGET
STATSREVISORERNE

FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN

August 2025
– 21/2024

Rigsrevisionens beretning afgivet
til Folketinget med Statsrevisorernes
bemærkninger

Revisionen af statens forvaltning i 2024

21/2024

Beretning om

revisionen af statens forvaltning i 2024

Statsrevisorerne fremsender denne beretning med deres bemærkninger til Folketinget og vedkommende minister, jf. § 3 i lov om statsrevisorerne og § 18, stk. 1, i lov om revisionen af statens regnskaber m.m.

København 2025

Denne beretning til Folketinget skal behandles ifølge lov om revisionen af statens regnskaber, § 18:

Statsrevisorerne fremsender med deres bemærkning Rigsrevisionens beretning til Folketinget og vedkommende minister.

Udenrigsministeren, skatteministeren, justitsministeren, forsvarsministeren, ministeren for samfundssikkerhed og beredskab, udlændinge- og integrationsministeren, social- og boligministeren, indenrigs- og sundhedsministeren, uddannelses- og forskningsministeren, ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, transportministeren og klima-, energi- og forsyningsministeren afgiver en redegørelse til beretningen.

Rigsrevisor afgiver et notat med bemærkninger til ministrenes redegørelser.

På baggrund af ministrenes redegørelser og rigsrevisors notat tager Statsrevisorerne endelig stilling til beretningen, hvilket forventes at ske i december 2025.

Ministrenes redegørelser, rigsrevisors bemærkninger og Statsrevisorerne eventuelle bemærkninger samles i Statsrevisorerne Endelig betænkning over statsregnskabet, som årligt afgives til Folketinget i februar måned – i dette tilfælde Endelig betænkning over statsregnskabet 2024, som afgives i februar 2026.

Statsrevisorernes bemærkning tager udgangspunkt i denne karakterskala:

Karakterskala

Positiv kritik	• finder det meget/særdeles positivt • finder det positivt • finder det tilfredsstillende/er tilfredse med
Kritik under middel	• finder det ikke helt tilfredsstillende
Middel kritik	• finder det utilfredsstillende/er utilfredse med • påpeger/understreger/henstiller/forventer • beklager/finder det bekymrende/foruroligende
Skarp kritik	• kritiserer/finder det kritisabelt/kritiserer skarpt/indskærper • påtaler/påtaler skarpt
Skarpeste kritik	• påtaler skarpt og henleder særligt Folketingets opmærksomhed på

**Henvendelse vedrørende
denne publikation rettes til:**

Statsrevisorerne
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Tlf: 3337 5987
statsrevisorerne@ft.dk
www.ft.dk/statsrevisorerne

ISSN 2245-3008
ISBN online 978-87-7434-870-2

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning om revisionen af statsens forvaltning i 2024

Statsrevisorernes grundlovsbestemte gennemgang af statsregnskabet baserer sig primært på de sager, som Rigsrevisionen på grund af sagernes kritiske, principielle eller tværgående betydning har valgt at rapportere om i *beretning nr. 21/2024 om revisionen af statsens forvaltning i 2024*, og på Rigsrevisionens bevillingskontrol og vurdering af, om statsregnskabet er rigtigt i *beretning nr. 20/2024 om revisionen af statsregnskabet for 2024*.

Statsrevisorerne finder det tilfredsstillende, at ministerierne i alle væsentlige henseender har forvaltet i overensstemmelse med reglerne i 22 udførte juridisk-kritiske revisioner, og at ministerierne i alle væsentlige henseender har understøttet en sparsommelig, produktiv eller effektiv forvaltning i 13 udførte forvaltningsrevisioner.

Statsrevisorerne finder det meget utilfredsstillende, at Uddannelses- og Forskningsministeriet har haft en mangelfuld styring af udviklingen af det studieadministrative it-system esas, som bruges på professionshøjskoler, erhvervsakademier og maritime uddannelsesinstitutioner. Den mangelfulde styring har medført forsinkelser og fordyrelser. Rigsrevisionen har afgivet en kritisk udtalelse om sagen.

Statsrevisorerne finder det utilfredsstillende, at der har været regelbrud eller mangler på dele af Skatteministeriets og Indenrigs- og Sundhedsministeriets områder. Statsrevisorerne finder det ligeledes utilfredsstillende, at fem ud af seks ministerier har svagheder i deres styring af indkøb af it-tjenesteydelser.

Statsrevisorerne

18. august 2025

Mette Abildgaard
Leif Lahn Jensen
Serdal Benli
Mikkel Irminger Sarbo
Lars Christian Lilleholt
Mohammad Rona

Regelbruddene eller manglerne vedrører følgende:

- Skatteministeriet har i 2024 sendt nystiftet virksomheds-gæld for 5,8 mia. kr. til inddrivelse hos Gældsstyrelsen, selv om der er tvivl om, hvorvidt det er lovligt at inddrive gælden.
- Skatteministeriet har i 2024 udbetalt forkert moms-kompensation til almennyttige og velgørende foreninger for estimeret 21,3 mio. kr.
- Indenrigs- og Sundhedsministeriet har brudt udbudsreglerne ved 5 kontrakter, og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har brudt udbudsreglerne ved én kontrakt.
- Udlændinge- og Integrationsministeriet, Social- og Boligministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Transportministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har ikke i tilstrækkelig grad sikret regeloverholdelse, styring eller begge dele i forbindelse med køb af it-tjenesteydelser.

Statsrevisorerne finder det utilfredsstillende, at der er konstateret en utilstrækkelig forvaltning på en række særligt udvalgte revisionsområder.

Den utilstrækkelige forvaltning vedrører følgende:

- Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Domstolsstyrelsen og Uddannelses- og Forskningsministeriet har flere mangler i it-sikkerheden i deres it-systemer.
- Udenrigsministeriet har fortsat ikke rettet op på mangler i it-sikkerheden 5 år efter, at Rigsrevisionen gjorde opmærksom på det.
- Skatteministeriet har fortsat mangler i it-sikkerheden i inddrivelsessystemet PSRM, som i værste fald kan medføre, at borgernes og virksomheders gæld til det offentlige ikke kan inddrives.
- Toldstyrelsen har en utilstrækkelig registrering af, hvilke varer styrelsen har tilbageholdt, og styrelsen mangler overblik over, hvor varerne opbevares.
- Politiets opbevaring af narkotikakoster har mangler. I én ud af 4 besøgte politikredse har man ikke sikret, at narkotikakoster opbevares, så de kun kan tilgås af særligt betroede medarbejdere. I en anden af de besøgte kredse destrueres narkotikakoster, inden straffesagen er afgjort.
- Forsvarsministeriet har ikke sikret, at de kan bekæmpe alle de typer af olie- og kemikaliefurening i havet ved Grønland, der følger af lovgivningen. Ligeledes foreligger der en beredskabsplan, men planen er ikke opdateret siden 2016.

Indholdsfortegnelse

1. Formål og konklusion	1
1.1. Baggrund	5
2. Kritisk udtalelse	7
2.1. Budgetstyring af flerårige projekter	7
3. Andre regelbrud og mangler	11
3.1. Inddrivelse af gæld	11
3.2. Momskompensation til foreninger	15
3.3. Seks ministeriers køb af it-tjenesteydelser	16
4. Øvrige resultater af vores revision	23
4.1. It-sikkerhed og it-beredskab i staten	23
4.2. Håndtering af tilbageholdte og beslaglagte effekter	28
4.3. Havmiljøberedskabet i Grønland	32
5. Sager, der kan afsluttes	38
 Bilag 1. Metodisk tilgang	42
Bilag 2. Ministre med ansvar for sagerne i beretningen	44
Bilag 3. Sager fra tidligere beretninger	46

Rigsrevisionen har selv taget initiativ til denne revision og afgiver derfor beretningen til Statsrevisorerne i henhold til § 17, stk. 2, i rigsrevisorloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 101 af 19. januar 2012.

Rigsrevisionens mandat til at gennemføre revisionen følger af rigsrevisorlovens § 2, stk. 1, nr. 1.

Beretningen vedrører finanslovens §§ 1-2 og 5-42.

Bilag 2 viser de ministre, der enten har eller har haft ansvaret for sager i beretningen.

Beretningen har i udkast været forelagt de omtalte ministerier, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er afspejlet i beretningen.

Vores konklusion afhænger af, om de regelbrud og mangler, vi finder, er væsentlige, jf. figur 1. Et regelbrud i den juridisk-kritiske revision er defineret som væsentligt, hvis det udgør mere end 100 mio. kr. eller mere end 10 % af ministeriets indtægter eller udgifter til det reviderede tema, fx ministeriets lønudgifter eller gebyrindtægter. Herudover kan det indgå i vurderingen, om et regelbrud har væsentlige konsekvenser for borgere og virksomheder. En mangel i forvaltningsrevisionen er væsentlig, hvis den påvirker en væsentlig del af ministeriets forvaltning, så systemer og processer ikke understøtter en sparsommelig, produktiv eller effektiv forvaltning af temaet.

En *positiv konklusion* betyder, at vi ikke har fundet væsentlige regelbrud eller væsentlige mangler. Revisionen kan dog have identificeret afgrænsede regelbrud og mangler.

En *kritisk udtalelse* betyder, at regelbrud er væsentlige, eller at manglerne påvirker en væsentlig del af ministeriets forvaltning.

Udkast til sagerne i denne beretning har været i høring hos de relevante ministerier. I forlængelse af høringen har vi justeret beretningen for at sikre, at der er enighed om fakta i sagerne. Vurderingerne i beretningen er Rigsrevisionens. Ministeriernes bemærkninger til de enkelte sager er kun givet i det omfang, de har ønsket at komme med supplerende oplysninger. De ansvarlige ministre skal, jf. rigsrevisorlovens § 18, stk. 2, afgive redegørelser til Statsrevisorerne om, hvilke foranstaltninger og overvejelser sagerne har givet anledning til. Rigsrevisionen behandler redegørelserne i et notat til Statsrevisorerne, og det vil fx også fremgå, om ministeren er enig i Statsrevisorerne og Rigsrevisionens vurdering af sagen. Statsrevisorerne tager ved behandlingen af Rigsrevisionens notat om redegørelserne bl.a. stilling til, om en sag skal afsluttes eller fortsat følges.

Vores metodiske tilgang er beskrevet i bilag 1.

Konklusion

Rigsrevisionen har gennemført 36 temarevisioner i 2024, og det har givet anledning til én kritisk udtalelse på Uddannelses- og Forskningsministeriets område. Ministeriet har haft en mangelfuld styring af udviklingen af det studieadministrative it-systemes. Den mangelfulde styring har medført forsinkelser og forstyrrelser.

Rigsrevisionen vurderer, at ministerierne i 22 *juridisk-kritiske revisioner* i alle væsentlige henseender har forvaltet i overensstemmelse med reglerne.

Rigsrevisionen vurderer, at ministerierne i 13 *forvaltningsrevisioner* i alle væsentlige henseender har understøttet en sparsommelig, produktiv eller effektiv forvaltning.

Rigsrevisionen har fundet regelbrud eller mangler i afgrænsede dele af de reviderede temaer, uden at det har givet anledning til en kritisk udtalelse. Vi omtaler i den forbindelse følgende sager i beretningen:

- Skatteministeriet har fortsat ikke sikret, at al nystiftet skattegæld fra virksomheder kan inddrives, jf. pkt. 11-12.
- Skatteministeriets udbetaling af momskompensation til foreninger indeholder fejl, jf. pkt. 13-14.
- Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har brudt udbudsreglerne, jf. pkt. 15-18.
- Fem ud af seks ministerier har svagheder i deres styring af indkøb af it-tjenesteydelser. De fem ministerier er Udlændinge- og Integrationsministeriet, Social- og Boligministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Transportministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, jf. pkt. 15 og 19.

Rigsrevisionen har desuden gennemført 20 revisioner uden for de faste temaer på områder, hvor vi har vurderet, at der kunne være en risiko for en utilstrækkelig forvaltning. Vi omtaler i den forbindelse følgende sager i beretningen:

- Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Domstolsstyrelsen og Uddannelses- og Forskningsministeriet har flere mangler i it-sikkerheden i de reviderede it-systemer, jf. pkt. 21-24.
- Udenrigsministeriet har fortsat ikke rettet op på mangler i it-sikkerheden, som blev konstateret i 2019, jf. pkt. 21 og 25.
- Skatteministeriet har fortsat mangler i it-sikkerheden i inddrivelsessystemet PSRM, jf. pkt. 21 og 26.

- Toldstyrelsens håndtering af tilbageholdte varer er mangelfuld, jf. pkt. 27-30.
- Politiets opbevaring af narkotikakoster har mangler, jf. pkt. 28 og pkt. 31-32.
- Forsvarsministeriet kan ikke opdage og bekæmpe alle olie- og kemikalieforureninger i havet ved Grønland, jf. pkt. 33-38.

1.1. Baggrund

2. Tabel 1 viser, hvordan vores revisioner i 2024 er fordelt på ministerier mv.

Tabel 1
Revisioner af ministeriernes forvaltning i 2024

	Revision af faste temaer – juridisk-kritisk revision							Revision af faste temaer – forvaltningsrevision							Revision uden for de faste temaer	
	Gennemførelse af indkøb	Løn- og ansættelsesdispositioner	Gennemførelse af salg	Opkrævning af gebyrer	Tildeling af tilskud mv.	Rettighedsbestemte overførsler	Opkrævning af skatter og afgifter	Inddrivelse af gæld	Aktivitets- og resursestyring	Mål- og resultatstyring	Styring af indkøb	Budgetstyring af flerårige projekter	Styring af tilskudsordninger	Opkrævning af skatter og afgifter		Inddrivelse af gæld
§ 5. Statsministeriet ¹⁾																
§ 6. Udenrigsministeriet					●								●			1
§ 7. Finansministeriet		●										●				1
§ 8. Erhvervsministeriet					●								●			
§ 9. Skatteministeriet						●										2
§ 10. Økonomiministeriet ¹⁾																
§ 11. Justitsministeriet		●										●				2
§ 12. Forsvarsministeriet ¹⁾																2
§ 14. Udlændinge- og Integrationsministeriet	●										●					
§ 15. Social-, Bolig- og Ældreministeriet	●										●					
§ 16. Indenrigs- og Sundhedsministeriet	●								●	●	●					3
§ 17. Beskæftigelsesministeriet	●										●					
§ 19. Uddannelses- og Forskningsministeriet		●				●						●				1
§ 20. Børne- og Undervisningsministeriet ¹⁾																
§ 21. Kulturministeriet ¹⁾																1
§ 22. By-, Land- og Kirkeministeriet		●			●											1
§ 23. Miljøministeriet			●													1
§ 24. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri		●			●											2
§ 25. Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet		●														
§ 28. Transportministeriet	●										●					1
§ 29. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet	●										●					1
§ 38. Skatter og afgifter						●	●								●	1
§ 35-37 og 40-42. Generelle reserver, pensions- væsenet, renter, genudlån mv., beholdningsbevægelser mv. og afdrag på statsgælden (netto)						●										
Antal revisioner	22							14							20	

● Kritisk udtalelse ● Positiv konklusion □ Revisionen er omtalt i beretningen

¹⁾ Vi har ikke gennemført temarevisioner af ministeriet i 2024. Vi har dog revideret de relevante faste temaer hos ministeriet i perioden 2019-2023, idet vi reviderer alle væsentlige faste temaer hos alle ministerier i løbet af en 5-årig turnusperiode.

Note: Der er oprettet yderligere tre ministerier ved en ressortomlægning i august 2024. De tre ministerier er Ministeriet for Samfunds sikkerhed og Beredskab, Ældreministeriet og Ministeriet for Grøn Trepert.

Revisionerne i tabel 1 er fordelt på de 21 ministerier, som fremgår af statsregnskabet for 2024. Derudover er revisionerne fordelt på andre centrale paragraffer i statsregnskabet, fx § 38. Skatter og afgifter.

Vi følger fortsat 30 sager fra tidligere beretninger. Status for sagerne fremgår af bilag 3. Vi følger løbende op på sagerne for at vurdere, om ministerierne har håndteret Statsrevisorernes bemærkninger og beretningens konklusioner. Vi omtaler kun opfølgningssagerne i denne beretning, hvis der er manglende fremdrift i sagen, eller hvis vi vurderer, at sagen kan afsluttes.

2. Kritisk udtalelse

3. I dette kapitel beskriver vi resultaterne af en revision af Uddannelses- og Forskningsministeriets budgetstyring af et nyt studieadministrativt it-system (esas). Revisionen har afdækket væsentlige mangler i ministeriets forvaltning af projektet, og sagen har derfor ført til en kritisk udtalelse.

2.1. Budgetstyring af flerårige projekter

4. Der er fastsat regler for ministeriernes styring af it-projekter for at understøtte, at projekterne realiserer de forventede gevinster, og for at mindske risikoen for, at projekterne bliver fordyrede og forsinkede. Kravene til ministeriernes budgetstyring fremgår bl.a. af budgetvejledningens pkt. 2.2.18 og af Statens It-projektmodel.

Vi har i 2024 revideret Uddannelses- og Forskningsministeriets budgetstyring af projektet til udvikling af det nye studieadministrative it-system esas. Systemet bruges af professionshøjskoler, erhvervsakademier og maritime uddannelsesinstitutioner til bl.a. at beregne dele af det årlige driftstilskud på ca. 4,4 mia. kr. til institutionerne. Systemet anvendes desuden til at kontrollere udbetalingen af ca. 7,6 mia. kr. årligt i Statens Uddannelsesstøtte til ca. 134.000 studerende på de pågældende uddannelser.

Rigsrevisionen har tidligere undersøgt Uddannelses- og Forskningsministeriets styring af et projekt til udviklingen af et andet studieadministrativt it-system, der bruges af universiteterne. Undersøgelsen viste, at ministeriets styring af og tilsyn med projektet var meget utilfredsstillende. Konsekvensen var bl.a., at projektet blev forsinket og ifølge ministeriet fordyret med ca. 100 mio. kr.

Beretning nr. 4/2024 om [Uddannelses- og Forskningsministeriets styring af et nyt studieadministrativt it-system til universiteterne](#).

Finansudvalgets godkendelse

Folketingets Finansudvalg skal via aktstykker godkende udviklingen af it-projekter, hvis de forventede udgifter er på 70 mio. kr. eller derover.

Uddannelses- og Forskningsministeriets mangelfulde styring har forsinket og fordyret udviklingen af it-systemet esas

Rigsrevisionen har en kritisk udtalelse om Uddannelses- og Forskningsministeriets styring af det studieadministrative it-system esas. Systemet er blevet mindst 88,7 mio. kr. dyrere end forventet. Det svarer til en budgetoverskridelse på mindst 44 %. Dertil kommer institutionernes implementeringsomkostninger, som ministeriet ikke har medregnet i de samlede udgifter til projektet. Systemet var ved sin afslutning i 2024 forsinket med 3 år og 3 måneder.

5. Folketingets Finansudvalg godkendte på baggrund af Akt 12 6/10 2016, at Uddannelses- og Forskningsministeriet udviklede et nyt studieadministrativt system (esas) til 203,5 mio. kr. (2024 priser).

Uddannelses- og Forskningsministeriets styring er mangelfuld

6. Vores revision i 2024 viser, at Uddannelses- og Forskningsministeriet ikke har haft en tilstrækkelig styring af projektets fremdrift og kvalitet, hvilket både har forsinket og fordyret projektet.

Det fremgår af Akt 12 6/10 2016, at projektet skulle have været afsluttet i marts 2021. I 2020 havde leverandøren store problemer med at få et centralt modul til at virke, og grundlæggende dele af systemets design var mangelfulde. Problemerne skyldtes bl.a., at ministeriet ikke havde gennemført en tilstrækkelig afklaring af, hvilke funktioner systemet skulle have. Dette til trods for, at det fremgår af det indledende aktstykke fra 2016, at en grundig behøvsafklaring er vigtig for projektets succes. Projektets afslutning måtte derfor udskydes til november 2021.

Udviklingen af modulet blev efterfølgende forsinket ad flere omgange i perioden 2022-2023 på grund af fejl i funktionaliteten og dårlig kvalitet. Ministeriet oplyste, at de som følge af de store udfordringer med det centrale modul ikke kunne opstille et estimat for, hvornår projektet forventedes afsluttet, og derfor heller ikke kunne opdatere budgetterne.

Ultimo 2022 konstaterede ministeriet, at kvaliteten i det centrale modul var uacceptabel, og at modulet måtte genudvikles for tredje gang. Samtidig vurderede ministeriet, at der var behov for at styrke projektorganisationen for at få rettet op på den mangelfulde styring af projektet. Ifølge ministeriet har der været en stor udskiftning blandt projektmedarbejderne, og der har manglet medarbejdere med de rette kompetencer.

Projektet blev afsluttet i juni 2024 og blev således forsinket 3 år og 3 måneder.

Uddannelses- og Forskningsministeriets budgetter er ufuldstændige

7. Det fremgår af budgetvejledningens pkt. 2.2.18.1, at ministerierne skal udarbejde et budget over projektets samlede udgifter, og at alle udgifter frem til nedlæggelse af projektorganisationen skal medregnes. Vores revision viser, at Uddannelses- og Forskningsministeriet i perioden 2021-2024 ikke har haft et budget, der dækkede projektets samlede periode, og at ministeriet ikke kan opgøre den samlede budgetoverskridelse.

Det oprindelige budget fra 2016 dækkede kun projektet til og med 2020, selv om ministeriet forventede, at projektet skulle afsluttes i 2021. Ministeriet udarbejdede først i 2024 et budget, som dækkede projektets samlede periode. Ministeriet har således ikke haft et samlet budget for de forventede udgifter til projektet i perioden 2021-2024.

Derudover kan de endelige projektudgifter ikke sammenlignes med det oprindelige budget. Ministeriet har i juni 2024 opgjort de samlede udgifter til 292,2 mio. kr., svarende til en fordyrelse på 88,7 mio. kr. Ministeriet har dog ikke medregnet uddannelsesinstitutionernes implementeringsudgifter, som i det oprindelige budget fra 2016 var estimeret til 39,5 mio. kr. (2024-priser). Professionshøjskolerne har i et brev til ministeriet i 2023 skønnet, at de i perioden 2021-2023 samlet har haft implementeringsomkostninger og tabte effektiviseringsgevinster for over 80 mio. kr. Derudover har erhvervsakademierne og de maritime uddannelsesinstitutioner også haft omkostninger til at implementere systemet. Konsekvensen er, at budgetoverskridelsen er større end de 88,7 mio. kr., som ministeriet har opgjort.

Uddannelses- og Forskningsministeriets budgetopfølgning er mangelfuld

8. Vores revision i 2024 viser, at Uddannelses- og Forskningsministeriet ikke har haft et tilstrækkeligt overblik over det løbende forbrug i forhold til budgettet. Ifølge Statens It-projektmodel, pkt. 3.4.1 og 9.4.1, skal ministerierne følge op på et projekts fremdrift i forhold til forbrug, pris og tid. Opfølgningen skal sikre, at ministerierne opdager eventuelle budgetafvigelser rettidigt. Uddannelses- og Forskningsministeriet har ikke opstillet budgetterne for projektet på en måde, der gjorde det muligt at følge op på et projekts fremdrift i forhold til forbrug gennem projektperioden. Nogle gange har budgettet været opdelt efter delleverancer. En delleverance er fx levering af forskellige moduler til det samlede system. Andre gange har ministeriet opdelt budgettet på de forskellige parter, der deltog i udviklingen af projektet. Ifølge Statens It-projektmodel burde budgettet have været opdelt på planlagte delleverancer, så ministeriet bedre kunne følge, om delleverancerne blev leveret til den forudsatte pris og kvalitet.

Konsekvensen er, at ministeriet ikke i tilstrækkelig grad havde overblik over forbruget i forhold til budgettet.

Uddannelses- og Forskningsministeriet har to gange orienteret Finansudvalget for sent

9. Ministerierne skal orientere Finansudvalget, hvis et projekt bliver mere end 3 måneder forsinket, eller hvis det godkendte budget overskrides med mere end 10 %, jf. budgetvejledningens pkt. 2.2.18.1.2. Orienteringer og aktstykker skal forelægges senest 3 måneder efter, at ministeriet får viden om forsinkelsen eller fordyrelsen.

Uddannelses- og Forskningsministeriet har i perioden 2016-2024 forelagt Finansudvalget ti orienteringer eller aktstykker relateret til udviklingen af esas. Vores revision viser, at to af ministeriets forelæggelser blev forelagt senere, end reglerne foreskriver:

- **Akt 188 11/6 2020.** Ministeriet blev i december 2019 bekendt med, at udviklingen af esas blev forsinket med mere end 3 måneder. Ministeriet forelagde aktstykket for Finansudvalget i maj 2020, dvs. 2 måneder for sent.
- **Orientering af 31. marts 2022.** I september 2021 besluttede ministeriet at udskyde udrulningen af esas som følge af problemer med udviklingen. Ministeriet orienterede Finansudvalget i marts 2022, hvilket er mere end 3 måneder for sent.

3. Andre regelbrud og mangler

10. I dette kapitel omtaler vi sager, hvor vi har afdækket regelbrud eller mangler i afgrænsede dele af temarevisionerne. Sagerne har ikke givet anledning til kritiske udtalelser, da problemerne isoleret set ikke er væsentlige i forhold til myndighedernes samlede forvaltning. Vi har dog valgt at orientere Statsrevisorerne om sagerne, fordi de konkrete regelbrud og mangler er betydelige eller går igen over flere år eller hos flere ministerier.

3.1. Inddrivelse af gæld

11. Borgeres og virksomheders gæld til det offentlige er fx skattegæld og ubetalte bøder. Skatteministeriet har ansvaret for at inddrive gæld til det offentlige på vegne af bl.a. staten og kommunerne, jf. gældsinddrivelseslovens § 2, stk. 2. Indsatsen for at inddrive gælden er vigtig, både af hensyn til statens finanser og af hensyn til retsfølelsen hos de borgere og virksomheder, der betaler det, de skylder.

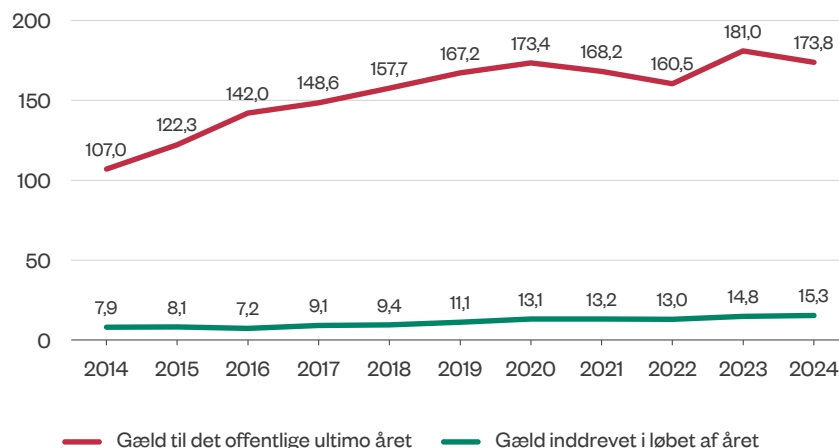
Vi har fulgt Skatteministeriets indsats for at inddrive gæld til det offentlige i 16 år. Sagen blev første gang omtalt i beretning nr. 19/2008 om revisionen af statsregnskabet for 2008, pkt. 157-163.

Skatteministeriet har i 2024 inddrevet gæld for 15,3 mia. kr., hvilket er en lille stigning i forhold til 2023, hvor ministeriet inddrev 14,8 mia. kr., jf. figur 2.

Gæld til det offentlige

Denne beretning omhandler de 173,8 mia. kr. i gæld til det offentlige, der er under inddrivelse i Skatteministeriet ultimo 2024. I beretningen om revisionen af statsregnskabet for 2024 følger vi derimod kun gælden til staten, der ultimo 2024 udgjorde 155,5 mia. kr.

Som følge af de to forskellige afgrænsninger er der forskel på tal relateret til gæld i de to beretninger.

Figur 2**Udviklingen i den samlede gæld til det offentlige og det årlige provenu fra inddrivelsen i perioden 2014-2024 (2024-priser)****(Mia. kr.)**

Note: Gælden til det offentlige omfatter gæld til udenlandske fordringshavere og gæld, der er registreret i regnskabssystemet for skatter og afgifter (SAP 38). Skatteministeriet har omregnet værdien af den nominelle gæld til faste priser på baggrund af "Økonomisk Redegørelse" fra december 2024.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Skatteministeriet.

Beløb angives i 2024-priser

Vi har omregnet beløb om gældens størrelse til 2024-priser, så de er sammenlignelige på tværs af år.

Det fremgår af figur 2, at den samlede gæld til det offentlige udgjorde 173,8 mia. kr. ved udgangen af 2024. Den samlede gæld er faldet med 7,2 mia. kr. i løbet af 2024. Ifølge Skatteministeriet skyldes det bl.a., at ministeriet har afskrevet gæld med et lavt inddrivelsespotentiale. Den store stigning i gælden fra 2022 til 2023 skyldes især nye gældsposter fra den såkaldte udbyttesag, der ultimo 2024 havde en samlet værdi af ca. 9,8 mia. kr.

Ud af den samlede gæld på 173,8 mia. kr. var 23,1 mia. kr. suspenderet for inddrivelse ved udgangen af 2024, dvs. at gælden ikke må inddrives, før eventuelle manglende oplysninger er tilføjet, eller tvivl om retskraften er afklaret. Ved udgangen af 2023 var 38,8 mia. kr. af den samlede gæld suspenderet for inddrivelse.

Vores revision har i 2024 haft særligt fokus på Skatteministeriets arbejde med at sikre, at nystiftet skattegæld fra virksomheder kan inddrives, da vi tidligere har konstateret væsentlige mangler i ministeriets forvaltning af området. Revisionen har omfattet virksomheders skattegæld fra it-systemet Skattekontoen, som omfatter langt det meste af virksomhedernes gæld til det offentlige.

Skatteministeriet har fortsat ikke sikret, at al nystiftet skattegæld fra virksomheder kan inddrives

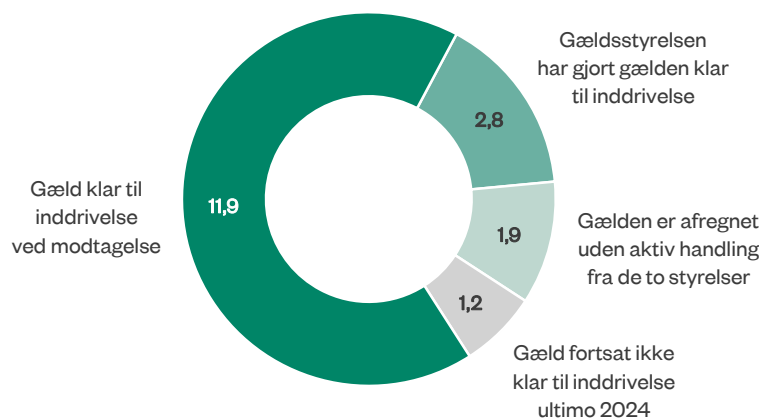
Rigsrevisionen finder det utilfredsstillende, at Skatteministeriet i 2024 har sendt nystiftet virksomhedsgæld for 5,8 mia. kr. til inddrivelse hos Gældsstyrelsen, selv om der er tvivl om, hvorvidt det er lovligt at inddrive gælden. Konsekvensen er, at statskassen kan miste indtægter, fx hvis virksomhederne går konkurs, inden tvivlen bliver afklaret.

12. Skatteministeriet skal leve op til gældsinddrivelsesbekendtgørelsen, når de inddriver ubetalte skatter og afgifter. Det følger bl.a. af bekendtgørelsens § 3, stk. 2, at alle krav, der sendes til inddrivelse, skal indeholde de oplysninger, der er nødvendige for inddrivelsen, fx oplysninger om skyldner, beløbets størrelse og forældelsesdatoen. Hvis oplysningerne mangler, er det ikke lovligt at inddrive gælden. Problemerne med manglende oplysninger vedrørende virksomhedsgæld er første gang omtalt i beretning nr. 19/2019 om revisionen af statsregnskabet for 2019, afsnit 2.2.

Vores revision viser, at Skattestyrelsen i 2024 har sendt nystiftet gæld til en værdi af 17,7 mia. kr. til inddrivelse hos Gældsstyrelsen. Gældsstyrelsen suspendede automatisk gældsposter for 5,8 mia. kr. ved modtagelsen, fordi der var tvivl om, hvorvidt det var lovligt at inddrive gælden. Problemet opstår bl.a., fordi oplysningerne i nogle tilfælde er ufuldstændige. Der kan fx mangle oplysninger, der er nødvendige for at afgøre, om gælden er forældet, mens andre gældsposter indlæses som en sum af flere beløb.

Ud af de 5,8 mia. kr., der i 2024 blev suspenderet ved modtagelsen i Gældsstyrelsen, er gæld for 1,9 mia. kr. afregnet uden styrelsens indsats, fx ved at virksomhederne har betalt deres gæld. Derudover har ministeriet gjort gæld for 2,8 mia. kr. klar til inddrivelse, fx ved at indhente de manglende oplysninger. Rigsrevisionen bemærker, at det både er tids- og resursekrævende, når Gældsstyrelsen modtager gældsposter, der ikke er klar til inddrivelse. Figur 3 viser ministeriets håndtering af virksomhedsgæld, der er sendt til inddrivelse i 2024.

Figur 3**Håndtering af virksomhedsgæld, der er sendt til inddrivelse i 2024 (mia. kr.)**

Note: Som følge af afrunding er der en difference på 0,1 mia. kr. mellem gældsposternes værdi på de 5,8 mia. kr. og summen af de tre populationer, som posterne kan deles op i.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af tal fra Skatteministeriet.

Det fremgår af figur 3, at 1,2 mia. kr. af den nye virksomhedsgæld, der blev sendt til inddrivelse i Gældsstyrelsen i 2024, fortsat ikke var klar til inddrivelse ultimo 2024.

Da vi senest fulgte op på Skatteministeriets indsats i beretning nr. 19/2021 om revisionen af statens forvaltning i 2021, var det ca. 3 mia. kr. af den nye virksomhedsgæld på 16,5 mia. kr., der ultimo året ikke var klar til inddrivelse.

Politisk aftale for gældsområdet hos Skatteministeriet

Aftalen er indgået den 1. juni 2023 og kan ses her:

[Initiativer til effektiv opkrævning og gældsinddrivelse i skattevæsenet.](#)

Ifølge en politisk aftale fra 2023 skal al ny skattegæld, der sendes til inddrivelse fra omkring udgangen af 2026, kunne inddrives ved modtagelsen. Skatteministeriet har efter afslutningen af vores revision orienteret aftalekredsen på gældsområdet om, at dele af aftalens initiativer er blevet forsinket. Ifølge ministeriet er det fortsat forventningen, at alle gældsposter er inddrivelsesparate, når de sendes til inddrivelse fra omkring udgangen af 2026. Vores revision viser, at flere dele af ministeriets projekt, der skal sikre, at gæld oversendes inddrivelsesparat, er blevet forsinket. Derfor ser Rigsrevisionen en risiko for, at problemet ikke er løst omkring udgangen af 2026.

3.2. Momskompensation til foreninger

13. Almennyttige og velgørende foreninger kan blive kompenseret for dele af den moms, som foreningerne har betalt. Den årlige pulje til momskompensationen er fastsat på finansloven med en øvre beløbsgrænse, der i 2024 udgjorde 188,2 mio. kr. Formålet med momskompensationen er at sikre, at flest mulige af de midler, der indsamles af foreningerne, kan gå til de almenyttige og velgørende formål. Reglerne for, hvornår der kan udbetales momskompensation, er fastsat i bekendtgørelse om momskompensation til velgørende foreninger m.v.

Opgaven med at udbetale momskompensation ligger hos Skatteministeriet.

Skatteministeriets udbetaling af momskompensation til foreninger indeholder fejl

Rigsrevisionen finder det utilfredsstillende, at Skattestyrelsen udbetaler forkert momskompensation til almenyttige og velgørende foreninger. Rigsrevisionen har estimeret, at styrelsen i 2024 har udbetalt 21,3 mio. kr. forkert. Puljen med kompensation deles mellem foreningerne, og derfor har fejl ét sted som konsekvens, at ingen foreninger får udbetalt korrekt kompensation.

14. Skatteministeriet skal sikre, at den momskompensation, de udbetaler til almenyttige og velgørende foreninger, er korrekt. Da der bliver anmodet om mere i momskompensation, end der er afsat på finansloven, fordeles kompensationen proportionalt med de beløb, foreningerne har anmodet om. Det betyder, at hvis en forening får udbetalt for meget, vil de øvrige foreninger få udbetalt mindre, end de er berettigede til.

Vores revision viser, at Skattestyrelsen under Skatteministeriet i 2024 udbetalte hele puljen på 188,2 mio. kr. i momskompensation til 597 foreninger. Forud for udbetalingen gennemførte styrelsen en stikprøvekontrol af 35 af foreningernes anmodninger og fandt fejl i alle 35. Nogle foreninger havde anmodet om for meget, andre om for lidt. Den største fejl, som styrelsen opdagede i kontrollen, vedrører en almenyttig fond, der anmodede om 8,6 mio. kr. i momskompensation. Fonden burde kun have anmodet om 1,9 mio. kr. i kompensation. Fejlen skyldes, at fonden i sin anmodning bl.a. medregnede udgifter til moms, som fonden ikke havde haft.

Skattestyrelsen har ikke kontrolleret og korrigeret anmodningerne fra de resterende 562 foreninger. Vi har på baggrund af oplysninger fra Skatteministeriet estimeret, at der er udbetalt 21,3 mio. kr. i forkert momskompensation.

Skattestyrelsen har kendt til, at der var fejl i udbetalingerne siden 2021, og Rigsrevisionen har siden 2022 påpeget, at styrelsen bør sikre, at der udbetales korrekt momskompensation.

Almennyttige og velgørende foreninger

Foreninger, fonde, institutioner o.l., som arbejder for at støtte formål, der ud fra en almindelig opfattelse i befolkningen er nyttige, eller som støtter kredse af personer med trange eller vanskelige økonomiske situationer, fx nødhjælpsorganisationer, patientforeninger og religiøse trossamfund.

SKATTEMINISTERIET

Skattestyrelsen er enig i, at de har udbetalt forkert momskompensation. Ifølge styrelsen skyldes de mange fejl i anmodningerne bl.a. komplicerede regler. Styrelsen er i gang med at undersøge mulighederne for at forenkle reglerne. Styrelsen har derudover øget deres vejledningsindsats siden 2023 ved at sende breve med vejledninger til alle foreninger og institutioner, der året forinden ansøgte om momskompensation. Styrelsen har oplyst, at de vil øge antallet af kontroller fra 2025.

3.3. Seks ministeriers køb af it-tjenesteydelser

Rigsrevisionens seneste beretninger til Statsrevisorerne om indkøb

- Beretning nr. 17/2023 om statens brug af fællesstatslige indkøbsaftaler
- Beretning nr. 19/2020 om revisionen af statens forvaltning i 2020
- Beretning nr. 20/2019 om revisionen af statens forvaltning i 2019.

15. Staten køber it-tjenesteydelser for ca. 14,2 mia. kr. om året. It-tjenesteydelser er fx konsulentbistand til udvikling, drift og vedligeholdelse af it-systemer. Købene udgør en væsentlig udgift for staten og er samtidig risikofyldte. Vi har i tidligere beretninger peget på, at staten i flere tilfælde overtræder udbudsreglerne og har en mangelfuld styring.

Vi har revideret seks ministeriers køb af it-tjenesteydelser i 2024. Vi har undersøgt ministeriernes overholdelse af udbudsreglerne og deres arbejdsgange på indkøbsområdet med udgangspunkt i retningslinjer og praksis. For at efterprøve ministeriernes praksis har vi udtaget en stikprøve på 124 kontrakter, som ministerierne har haft udgifter til i 2024. Stikprøven er udvalgt efter vores vurdering af risiko for henholdsvis brud på udbudsreglerne og mangelfuld styring. Når udbudsreglerne ikke bliver overholdt, og kontrakter bliver styret mangelfuldt, er der risiko for, at ydelserne kunne være blevet købt bedre og billigere. Tabel 2 viser resultaterne af revisionen.

Tabel 2

Revisionen af seks ministeriers køb af it-tjenesteydelser

Ministerium	Regel-overholdelse	Styring
Beskæftigelsesministeriet		
Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering	●	●
Arbejdstilsynet	●	●
Udlændinge- og Integrationsministeriet		
Udlændingestyrelsen	●	●
Transportministeriet		
Banedanmark	●	●
Færdselsstyrelsen	●	●
Indenrigs- og Sundhedsministeriet		
Nationalt Genom Center	●	●
Sundhedsdatastyrelsen	●	●
Social-, Bolig- og Ældreministeriet (nu Social- og Boligministeriet)		
Social- og Boligstyrelsen	●	●
Familieretshuset	●	●
Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet		
Klimadatastyrelsen	●	●
Geodatastyrelsen	●	●

- Ingen eller få regelbrud/tilfredsstillende styring
- Regelbrud af mindre økonomisk omfang/få styringsmangler
- Regelbrud af betydeligt økonomisk omfang/svag styring

Det fremgår af tabel 2, at begge styrelser hos Beskæftigelsesministeriet har overholdt udbudsreglerne (ingen regelbrud) og har en tilfredsstillende styring af deres køb af it-tjenesteydelser.

De øvrige fem ministerier har hver en styrelse med udfordringer i forhold til regeloverholdelse, styring eller begge dele. Sundhedsdatastyrelsen og Geodatastyrelsen har brudt udbudsreglerne vedrørende kontrakter, der har et betydeligt økonomisk omfang. Vi har også konstateret regelbrud hos Familieretshuset og Færdselsstyrelsen, men da regelbruddene vedrører kontrakter af mindre økonomisk omfang, omtales sagerne ikke nærmere i beretningen. Derudover har fem styrelser enten få styringsmangler eller en svag styring af deres køb af it-tjenesteydelser. De fem styrelser er Udlændingestyrelsen, Færdselsstyrelsen, Sundhedsdatastyrelsen, Familieretshuset og Geodatastyrelsen. Resultaterne uddybes nedenfor.

KLIMA-, ENERGI- OG
FORSYNINGSMINISTERIET

EU's udbudsgrænse

Grænsen fastsættes årligt af EU og udgjorde 1.064.177 kr. for statslige myndigheders køb af tjenesteydelser i 2024.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har brudt udbudsreglerne

Rigsrevisionen finder det meget utilfredsstillende, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet har brudt udbudsreglerne ved 5 kontrakter, og at ministeriet ikke har rettet op på de regelbrud, som vi flere gange har gjort opmærksom på. Rigsrevisionen finder det utilfredsstillende, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har brudt udbudsreglerne ved én kontrakt. Indkøbet uden om udbudsreglerne kan have som konsekvens, at ministerierne ikke køber bedst og billigst ind.

16. Udbudsreglerne er med til at fremme konkurrencen om offentlige opgaver, skabe lige adgang for virksomheder i EU og sikre, at staten køber bedst og billigst ind.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet bryder udbudsreglerne

17. Det følger af udbudslovens § 6, at ministerierne skal udbyde køb af it-tjenesteydelser, der har en værdi over EU's udbudsgrænse.

Revisionen i 2024 har omfattet 30 kontrakter på Indenrigs- og Sundhedsministeriets område. Kontrakterne vedrører bl.a. it-systemer, der er kritiske for sundhedsområdet. Revisionen har afdækket regelbrud i 5 kontrakter, som Sundhedsdatastyrelsen har ansvaret for. Kontrakterne er indgået i perioden 2008-2018, men indgår i revisionen, fordi styrelsen har haft væsentlige udgifter til kontrakterne i 2024.

Revisionen viser, at 2 af de 5 kontrakter er indgået uden udbud, selv om kontrakterne langt oversteg udbudsgrænsen på ca. 1 mio. kr. De 2 kontrakter, der vedrører National Serviceplatform og Sundhedsvæsenets Elektroniske Brugerstyring, blev indgået i henholdsvis 2010 og 2017, jf. boks 1.

Boks 1

Kontrakter, som Sundhedsdatastyrelsen har indgået uden udbud

Drift og service – National Serviceplatform

- Reglerne er ikke overholdt, da opgaven ikke blev udbudt forud for indgåelse af kontrakten i 2010.
- Styrelsen kan ikke oplyse udgifterne i perioden 2010-2018, men har haft udgifter for 56,5 mio. kr. i perioden 2019-2024.

Support og drift – Sundhedsvæsenets Elektroniske Brugerstyring

- Reglerne er ikke overholdt, da opgaven ikke er udbudt forud for indgåelse af kontrakten i 2017.
- Styrelsen kan ikke oplyse udgifterne i 2017, men har haft udgifter for 6,7 mio. kr. i perioden 2018-2024.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Det følger af udbudslovens § 178, at ministerierne skal genudbyde opgaven, hvis grundlæggende elementer ændres, fx hvis den samlede kontraktsum overskrides væsentligt, eller hvis den aftalte ydelse ikke kan rummes inden for den eksisterende kontrakt.

Revisionen viser, at Sundhedsdatastyrelsen har forlænget 2 kontrakter ud over kontraktperioden, dvs. uden at de er blevet konkurrenceudsat på ny. Ydelserne på de 2 kontrakter om outsourcet it-service og Fælles Medicinkort har ikke været konkurrenceudsat siden henholdsvis 2008 og 2010, jf. boks 2. Hertil kommer, at den oprindelige kontraktsum er overskredet væsentligt. Sundhedsdatastyrelsen har dermed brudt udbudsreglerne.

I den femte og sidste kontrakt om et CRM-system har Sundhedsdatastyrelsen købt it-tjenesteydelser for 46 mio. kr. mere, end der var forudsat, da opgaven blev udbudt, jf. boks 2. Kontrakten blev indgået i 2018 med en kontraktsum på 5 mio. kr. De samlede udgifter til opgaven var ti gange højere, dvs. 51 mio. kr., ved revisionen medio 2024. Der er tale om så væsentlig en ændring, at styrelsen skulle have genudbudt opgaven i henhold til udbudslovens § 178. Et genudbud kunne have afgjort, om ydelserne kunne være købt bedre og billigere.

Boks 2

Kontrakter, som Sundhedsdatastyrelsen ikke har genudbudt

IT Outsourcing Services

- Kontrakten blev indgået i 2008.
- Reglerne er ikke overholdt, da opgaven ikke blev genudbudt ved kontraktens udløb i 2018.
- Styrelsen kan ikke oplyse udgifterne i perioden 2008-2018, men har haft udgifter for 25,8 mio. kr. i perioden 2018-2024.

Fælles Medicinkort (vedligeholdelse)

- Kontrakten blev indgået i 2010.
- Reglerne er ikke overholdt, da opgaven ikke blev genudbudt ved kontraktens udløb i 2014.
- Styrelsen kan ikke oplyse udgifterne i perioden 2010-2017, men har haft udgifter på 178 mio. kr. i perioden 2018-2024.

Etablering og opgradering af CRM (styring af kunderelationer)

- Kontrakten blev indgået i 2018.
- Reglerne er ikke overholdt, da opgaven ikke blev genudbudt på det tidspunkt, hvor udgifterne oversteg den oprindelige kontraktsum på 5 mio. kr.
- Samlede udgifter: 51 mio. kr. (i perioden 2018-2024).

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Sundhedsdatastyrelsen er enig i Rigsrevisionens konklusioner og er i gang med at konkurrenceudsætte flere af de kontrakter, hvor udbudsreglerne ikke er overholdt. I den forbindelse har styrelsen i april 2025 sendt en kontrakt vedrørende Fælles Medicinkort (drift) i udbud. Ministeriet har oplyst, at kontrakten vedrørende Fælles Medicinkort (vedligeholdelse) vil blive sendt i udbud umiddelbart efter, at Fælles Medicinkort (drift) er overdraget til en anden driftsleverandør primo 2027. Sundhedsdatastyrelsen har forklaret, at de har udskudt at konkurrenceudsætte opgaver, fordi de ikke havde resurser til at gennemføre udbud. Styrelsen har bl.a. prioriteret ressourcerne til it-systemer i forbindelse med COVID-19-pandemien.

Rigsrevisionen følger fortsat Indenrigs- og Sundhedsministeriets manglende udbud i regi af to forskellige beretninger – dels en sag i beretning nr. 8/2016 om statens udbud af it-drift og -vedligeholdelse fra 2016, dels en sag i beretning nr. 20/2019 om revisionen af statens forvaltning i 2019, pkt. 60.

I begge beretninger fandt vi opgaver, som Sundhedsdatastyrelsen ikke har konkurrenceudsat, herunder opgaven vedrørende Fælles Medicinkort, som skulle have været genudbudt i 2014.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bryder udbudsreglerne

18. Ministerierne skal genudbyde kontrakten, hvis grundlæggende elementer ændres, fx hvis den samlede kontraktsum overskrides væsentligt, eller hvis den aftalte ydelse ikke kan rummes inden for den eksisterende kontrakt, jf. udbudslovens § 178.

Geodatastyrelsen har i perioden 2015-2024 brugt ca. 120 mio. kr. mere på it-tjenesteydelser til it-systemet Matriklen end forudsat ved udbuddet af kontrakten. Matriklen er et register, som samler ejendomsdata. Systemets oplysninger danner grundlag for fx belåning, beskatning og tinglysning af bygninger og grunde. Styrelsen estimerede i 2014, at udvidelsen af systemet ville koste 30-40 mio. kr. Ved kontraktens udløb i 2024 havde styrelsen brugt fire gange så meget, dvs. 160 mio. kr., på udvikling og drift af systemet.

Geodatastyrelsen har givet Rigsrevisionen to forklaringer på, hvorfor udgifterne er blevet højere end forventet: For det første har der været større ændringer i it-systemet, som ikke var forudsat, da kontrakten blev indgået. For det andet har leverandøren løst flere opgaver end forudsat, fordi styrelsen manglede medarbejdere i forbindelse med udflytningen til Aalborg.

Rigsrevisionen vurderer, at ændringerne i systemet og de ekstra opgaver har ændret grundlæggende elementer i kontrakten, og at styrelsen derfor skulle have gennemført et nyt udbud. Et nyt udbud kunne have afgjort, om it-tjenesteydelserne kunne være købt bedre og billigere. Boks 3 viser fakta om kontrakten.

Boks 3**Geodatastyrelsens kontrakt, der skulle have været genudbudt****Udvidelse af Matriklen**

- Kontrakten blev indgået i 2015.
- Reglerne er ikke overholdt, da opgaven ikke blev genudbudt på det tidspunkt, hvor udgifterne oversteg den oprindelige kontraktsum væsentligt.
- Kontraktsum: 30-40 mio. kr. Samlede udgifter: 160 mio. kr. (i perioden 2015-2024).

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

Geodatastyrelsen har taget Rigsrevisionens konklusioner til efterretning og har oplyst, at de i 2. halvår 2024 har gennemført et nyt udbud og indgået en ny kontrakt om drift og udvikling af Matriklen.

Fem ud af seks ministerier har svagheder i deres styring af indkøb

Rigsrevisionen finder det utilfredsstillende, at der er svagheder i styring af indkøb hos 5 ud af 11 styrelser, fordelt på 5 ministerier. Svag styring giver risiko for, at ministerierne ikke kan overholde udbudsreglerne, køber for dyrt eller ikke udnytter det fulde potentiale af indgåede kontrakter.

19. Der er ikke retningslinjer for ministeriernes styring af indkøb. Vi har derfor lagt til grund, at det er tilfredsstillende styring, hvis ministerierne:

- afklarer deres behov, så de kun køber det ind, de har brug for
- undersøger markedet og konkurrenceudsætter køb for at få flest mulige tilbudsgivere og den bedste pris
- følger forbruget på de indgåede kontrakter og følger op på, om ministeriet betaler den aftalte pris og modtager ydelserne i den aftalte kvalitet til den aftalte tid
- har retningslinjer, der understøtter en god og ensartet styring af kontrakter, og dokumenterer centrale beslutninger, så viden ikke går tabt.

UDLÆNDINGE- OG
INTEGRATIONSMINISTERIET

SOCIAL- OG
BOLIGMINISTERIET

INDENRIGS- OG
SUNDHEDSMINISTERIET

TRANSPORTMINISTERIET

KLIMA-, ENERGI- OG
FORSYNINGSMINISTERIET

**TILFREDSSTILLEND
STYRING**

- Styrelsen for Arbejds-
marked og Rekruttering
- Arbejdstilsynet
- Banedanmark
- Nationalt Genom Center
- Social- og Boligstyrelsen
- Klimadatastyrelsen.

**FÅ
STYRINGSMANGLER**

- Udlændingestyrelsen
- Geodatastyrelsen.

**SVAG
STYRING**

- Færdselsstyrelsen
- Sundhedsdatastyrelsen
- Familieretshuset.

Vores revision i 2024 viser, at 6 ud af 11 styrelser har en tilfredsstillende styring af indkøb af it-tjenesteydelser. De 6 styrelser har bl.a. afklaret deres behov og undersøgt markedet forud for indkøbene. Derudover har de fleste af styrelserne en tilfredsstillende kontraktstyring, hvor de fx følger forbruget og sikrer, at priser, timetal og kontraktbetingelser er overholdt, før de betaler en faktura.

Revisionen viser, at 5 af de 11 styrelser har få styringsmangler eller en svag styring. De 5 styrelser kan bl.a. ikke dokumentere, at de har afklaret deres behov og undersøgt markedet forud for indkøbene. Færdselsstyrelsen under Transportministeriet, Sundhedsdatastyrelsen under Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Familieretshuset under Social- og Boligministeriet har en svag styring i alle faser af indkøbsprocessen. Det indebærer bl.a. en risiko for, at styrelserne ikke køber efter behov og til den bedste pris.

Revisionen viser også, at de 5 styrelser har mangler i styringen af deres kontrakter. Det giver risiko for, at styrelserne ikke høster de gevinster, som kontrakterne giver mulighed for. Fx viser revisionen, at Geodatastyrelsen under Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har mangler i styring af kontrakten vedrørende Matriklen. Omkostningerne til it-projektet er blevet ca. 120 mio. kr. højere end forudsat. En tættere kontraktstyring kunne have givet styrelsen løbende viden om forbruget på kontrakten. Styrelsen kunne dermed have haft grundlag for at vurdere behovet for et nyt udbud med et retvisende estimat af kontraktværdien og de rette kontraktbetingelser.

Endelig viser revisionen, at de 5 styrelser generelt mangler retningslinjer for indkøb og ikke har en ensartet styring på tværs af kontrakterne. Samtidig er centrale beslutninger ikke dokumenteret hos de 5 styrelser. Både retningslinjer og dokumentation er særlig vigtig i en situation med høj medarbejderomsætning, fordi det kan være med til at fastholde viden om beslutninger vedrørende kontrakterne. Både Familieretshuset og Færdselsstyrelsen har oplyst, at de har en høj medarbejderomsætning, samtidig med at de mangler retningslinjer og dokumentation. Begge dele bidrager til den svage styring.

Styrelserne med styringsmangler kan hente inspiration hos de styrelser, der har en tilfredsstillende styring. Det kan fx ske inden for eget ministerområde, idet både Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Transportministeriet har styrelser med en tilfredsstillende styring (Banedanmark og Nationalt Genom Center) og styrelser med en svag styring (Færdselsstyrelsen og Sundhedsdatastyrelsen).

4. Øvrige resultater af vores revision

20. I dette kapitel omtaler vi revisioner, der ligger uden for de faste tema-revisioner. Revisionerne er gennemført på områder, hvor vi har vurderet, at der kunne være en risiko for en utilstrækkelig forvaltning, eller er gennemført som led i vores opfølgning på sager fra tidligere beretninger. Vi har valgt at orientere Statsrevisorerne om nedenstående sager, hvor ministerierne har en utilstrækkelig forvaltning. Nogle af sagerne går igen over flere år eller hos flere ministerier.

4.1. It-sikkerhed og it-beredskab i staten

21. Den offentlige sektor i Danmark er en af de mest digitaliserede i verden. Offentlige myndigheder har bl.a. ansvaret for samfundskritiske systemer på områder som forsvar, retsvæsen, sundhed og skat. Stabil drift af systemerne og beskyttelse af borgernes data kræver, at myndighederne har et solidt forsvar mod angreb fra hackere og andre it-hændelser, fx nedbrud på grund af manglende vedligeholdelse af it-systemer. Stabil drift af systemerne kræver desuden, at ministerierne har et it-beredskab, som understøtter, at de kan reetablere driften i tilfælde af et nedbrud.

Da it-sikkerhed både er et væsentligt og risikofyldt område, reviderer vi hvert år et antal af statens kritiske it-systemer. Vi vurderer, om ministerierne beskytter data og sikrer stabil drift af it-systemerne. De kriterier, vi lægger til grund for revisionen, bygger bl.a. på kravene i den internationale informationssikkerhedsstandard ISO 27001, som ministerierne har været forpligtede til at overholde siden 2016, og på tekniske minimumskrav, som har været gældende siden 2020, jf. [National strategi for cyber- og informations-sikkerhed](#).

Vi har i 2024 gennemført it-revisioner i 13 ministerier. Hver revision omfatter ét eller flere it-systemer og er afgrænset til de kriterier, der er relevante ud fra vores risikovurdering. Revisionen viser, at særligt 5 ministerier har mangler i it-sikkerheden. Resultatet af revisionen uddybes nedenfor.

Kritiske it-systemer

De kritiske it-systemer er fx:

- samfundskritiske it-systemer, hvor driftsforstyrrelser kan medføre væsentlige udfordringer for samfundet som helhed, fx strømsvigt og kommunikationssvigt
- forretningskritiske it-systemer, hvor driftsforstyrrelser kan medføre, at myndighederne ikke kan løse deres opgaver, fx regnskabsopgaven, og dermed overholde deres forvaltningsmæssige forpligtelser.

Fødevarestyrelsen har flere mangler i it-sikkerheden

Rigsrevisionen finder det meget utilfredsstillende, at der er flere mangler i it-sikkerheden i Fødevarestyrelsens sagsbehandlingssystem til beregning af minkerstatning. Manglerne er kritiske, fordi de tilsammen både øger risikoen for et nedbrud og risikoen for, at system og data ikke kan reetableres efter et nedbrud. Herudover er der mangler, der både øger risikoen for fejludbetalinger og risikoen for, at de ikke bliver opdaget.

22. Fødevarestyrelsen, som hører under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, har oplyst, at det reviderede system skal behandle minkerstatninger for minimum 13 mia. kr. I 2024 har styrelsen udbetalt erstatninger for 2,9 mia. kr.

Vores revision i 2024 viser, at Fødevarestyrelsens risikovurdering af systemet ikke lever op til kravene i ISO 27001. Fx har styrelsen ikke en ajourført plan for prioritering og håndtering af risici. Det medfører en risiko for, at alvorlige risici ikke bliver håndteret, og at styrelsens håndtering af systemets it-sikkerhed sker på ad hoc-basis.

Revisionen viser desuden, at Fødevarestyrelsen ikke lever op til kravene om systematisk at teste og godkende ændringer, inden de implementeres i driften. Samtidig viser revisionen, at styrelsen ikke regelmæssigt og systematisk tester, om data kan reetableres på baggrund af backup. Styrelsen har oplyst, at evnen til at reetablere systemer og data bliver afprøvet på ad hoc-basis, når et system skal genskabes efter en hændelse i driften. Rigsrevisionen vurderer, at der er risiko for, at data til beregning af udbetaling af minkerstatninger kan gå tabt i forbindelse med et nedbrud.

ISO 27001 stiller krav om, at ministerierne begrænser medarbejdernes brugerrettigheder til et arbejdsbetinget behov. Vores revision viser, at Fødevarestyrelsen har tildelt medarbejdere flere rettigheder, end de har et arbejdsbetinget behov for. De tekniske medarbejdere, der står for at vedligeholde og udvikle systemet, kan fx omgå funktionsadskillelsen, fordi de er tildelt rettigheder til både at ændre data i databasen og godkende ændringerne i sagsbehandlingsdelen af systemet. I praksis betyder det, at de tekniske medarbejdere kan ændre i data, som kun sagsbehandlere burde kunne ændre og godkende.

Fødevarestyrelsens kontrol af medarbejdere med udvidede rettigheder til systemet lever ikke op til kravene i ISO 27001. Fx har styrelsen ikke reageret på de konfliktende roller, der er afdækket i en kontrol, som de selv har foretaget. Endelig viser revisionen, at data om, hvilke handlinger medarbejdere med udvidede rettigheder har foretaget i systemet, er gået tabt. Det skyldes, at den log, som registrerer handlingerne, fejlagtigt har været deaktiveret i perioder. Dermed er der risiko for, at det ikke er muligt at efterforske fejl og svindel.

Fødevarestyrelsen har oplyst, at der er etableret kompenserende manuelle kontroller, der har sikret, at der ikke er sket fejludbetalinger. Vi har ikke testet de manuelle kontroller. Men det er vores vurdering, at manuelle kontroller kun delvist kan fjerne risikoen for fejl og mangler i systemet og for fejludbetalinger.

Domstolsstyrelsen har flere mangler i it-sikkerheden

Rigsrevisionen finder det utilfredsstillende, at der er flere mangler i it-sikkerheden i Domstolsstyrelsens regnskabssystem. Manglerne øger både risikoen for et nedbrud og risikoen for, at regnskabsdata ikke kan reetableres efter et nedbrud. Manglerne kan i yderste konsekvens påvirke styrelsens evne til at aflægge et rigtigt regnskab.

23. Domstolsstyrelsen er en uafhængig institution på Justitsministeriets område. Styrelsen har ikke en tilstrækkelig it-sikkerhed i regnskabssystemet. Systemet behandler regnskabsdata for 2,3 mia. kr., herunder bevillinger og regnskabsdata fra fx Højesteret, landsretterne og byretterne.

Vores revision i 2024 viser, at Domstolsstyrelsen ikke har et testmiljø, hvor ændringer til Navision Stat kan testes, før de implementeres i produktionsmiljøet. Dermed lever styrelsen ikke op til kravene i ISO 27001. Styrelsen har efter revisionen oplyst, at de vil teste ændringer til Navision Stat i en kopi af produktionsmiljøet. Det kan efter Rigsrevisionens opfattelse være tilstrækkeligt.

Derudover viser revisionen, at Domstolsstyrelsen ikke lever op til kravet om regelmæssigt at teste, om regnskabsdata kan reetableres efter et nedbrud. Den seneste test er fra november 2021 og dermed mere end 3 år gammel. Manglen på regelmæssig test af reetablering giver risiko for, at regnskabsdata ikke vil kunne genskabes i tilfælde af nedbrud.

Domstolsstyrelsen har i forbindelse med revisionen oplyst, at de vil stille krav om årlige tests af reetableringsplaner, når de næste gang indgår en ny kontrakt om driften af Navision Stat. Styrelsen har endnu ikke fastlagt, hvornår kontrakten skal fornyes.

Navision Stat

Domstolsstyrelsen har købt deres egen version af statens regnskabssystem og har selv ansvaret for drift og udvikling af systemet.

UDDANNELSES- OG FORSKNINGSMINISTERIET

It-driftscenter

Nogle ministerier har samlet ansvaret for flere enheders it-drift i et it-driftscenter. Centret har ansvaret for, at systemerne er tilgængelige for brugerne, og at systemerne vedligeholdes.

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen har flere mangler i it-sikkerheden

Rigsrevisionen finder det utilfredsstillende, at der er flere mangler i it-sikkerheden i Uddannelses- og Forskningsstyrelsen. Styrelsen er bl.a. it-driftscenter for de videregående uddannelsesinstitutioner. Den mangelfulde it-sikkerhed øger risikoen for, at systemerne går ned, og risikoen for, at styrelsen ikke fuldt ud kan reetablere systemerne efter et nedbrud.

24. Uddannelses- og Forskningsstyrelsen under Uddannelses- og Forskningsministeriet har ikke en tilstrækkelig it-sikkerhed i de to studieadministrative systemer esas og STADS. Systemerne benyttes af ca. 242.000 studerende til bl.a. tilmelding til undervisning og eksamener. Data fra systemerne bruges som grundlag for at beregne Statens Uddannelsesstøtte (SU) til de studerende og aktivitetstilskud til bl.a. universiteter og professionshøjskoler for ca. 27 mia. kr. årligt. Vores revision af esas er også omtalt i beretningens pkt. 3-9.

Vores revision i 2024 viser bl.a., at Uddannelses- og Forskningsstyrelsen har givet et relativt stort antal medarbejdere udvidede rettigheder til de studieadministrative systemer uden regelmæssigt at vurdere, om medarbejderne har et arbejdsbetinget behov for de udvidede rettigheder. Styrelsen skal ifølge ISO 27001 begrænse antallet af brugere med udvidede rettigheder. Fx kan brugere med udvidede rettigheder ændre data i systemerne, og sådan en udvidet adgang skal begrænses til de medarbejdere, der har et arbejdsbetinget behov, af hensyn til at minimere risikoen for fejl og misbrug.

Revisionen viser desuden, at Uddannelses- og Forskningsstyrelsen mangler en plan for reetablering af systemerne i tilfælde af nedbrud. Dermed ved styrelsen ikke, om systemerne kan reetableres som foreskrevet i ISO 27001. Revisionen viser derudover, at der er sårbarheder, der skyldes manglende tekniske opdateringer, som potentielt kan udnyttes af hackere.

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen har i forbindelse med revisionen oplyst, at de er i gang med at opdatere deres retningslinjer og udarbejde planer for reetablering. Styrelsen forventer, at arbejdet er gennemført i 2025.

Udenrigsministeriet har fortsat ikke rettet op på mangler i it-sikkerheden, som blev konstateret i 2019

Rigsrevisionen finder det utilfredsstillende, at Udenrigsministeriet fortsat har væsentlige mangler i it-sikkerheden 5 år efter, at Rigsrevisionen gjorde opmærksom på det. Den mangelfulde it-sikkerhed øger risikoen for driftsforstyrrelser og risikoen for, at ministeriet ikke fuldt ud kan reetablere systemerne efter et nedbrud.

25. Rigsrevisionen følger fortsat en sag om væsentlige mangler i it-sikkerheden hos Udenrigsministeriet. Sagen blev første gang omtalt i beretning nr. 20/2019 om revisionen af statens forvaltning i 2019, pkt. 63. Det fremgik af udenrigsministerens redegørelse til beretningen, at ministeriet ville forbedre it-sikkerheden, og at ministeriet forventede at implementere ISO 27001 på et tilstrækkeligt modenhedsniveau fra 2021.

Rigsrevisionen har fulgt op på sagen i 2021 og igen i 2024. Begge revisioner omfattede tre forretningskritiske systemer, som Udenrigsministeriet anvender til administration af udviklingsbistand for ca. 15 mia. kr. årligt. Revisionerne viser, at ministeriet mangler at opdatere risikovurderinger af, hvilke trusler, sårbarheder og andre risici der kan påvirke driften af de pågældende systemer. Ministeriet har oplyst, at arbejdet med risikovurderinger afventer, at ministeriet får udarbejdet et nyt koncept for risikovurderinger. De manglende risikovurderinger giver risiko for, at beslutninger og prioriteringer om håndtering af risici træffes på et mangelfuldt eller ukorrekt grundlag, hvilket kan føre til lav it-sikkerhed.

Vores opfølgning viser desuden, at Udenrigsministeriet fortsat ikke har færdigimplementeret ISO 27001. Ministeriet har selv vurderet, at modenhedsniveauet for implementeringen er lavere i 2024 end i 2021, som er det år, ministeriet havde målsat at implementere standarden. Ministeriet har tilkendegivet, at den ændrede vurdering af modenheden skal ses som en øget bevidstgørelse om it-sikkerheden.

Endelig viser opfølgningen, at Udenrigsministeriets beredskabsplan ikke omfatter de tre reviderede systemer. Dermed har ministeriet ikke testet, om systemerne kan reetableres ved et systemnedbrud eller et cyberangreb, og ministeriets reaktion kan blive forsinket, fordi der mangler en plan for, hvem der skal reagere hvornår og hvordan.

Skatteministeriet har fortsat mangler i it-sikkerheden i inddrivelsessystemet PSRM

Rigsrevisionen finder det utilfredsstillende, at der fortsat er risiko for sårbarheder i Skatteministeriets inddrivelsessystem PSRM. Sårbarhederne kan bl.a. opstå, fordi leverandøren stoppede med at udsende fejlrettelser og sikkerhedsopdatere applikationen i februar 2024. Det kan i værste fald medføre, at ministeriet ikke kan bruge PSRM til at inddrive borgeres og virksomheders gæld til det offentlige.

26. Rigsrevisionen har fulgt op på en sag om sikkerhedsudfordringer i inddrivelsessystemet PSRM. Sagen blev første gang omtalt i beretning nr. 19/2023 om revisionen af statens forvaltning i 2023, pkt. 11.

Skatteministeren oplyste i sin redegørelse af 30. september 2024, at moderniseringsplanen for PSRM forventedes færdiggjort inden udgangen af 2024. Skatteministeriet har i forbindelse med denne revision oplyst, at ministeriet har færdiggjort en moderniseringsplan i juni 2025. Ministeriet vil desuden i 2025 gennemføre en række sikkerhedstiltag, der skal øge sandsynligheden for stabil drift af systemet, indtil moderniseringsplanen er implementeret.

Udviklings- og Forenklingsstyrelsen har oplyst, at de ikke vurderer, at der er akutte udfordringer forbundet med, at applikationen ikke længere sikkerhedsopdateres. Rigsrevisionen fastholder, at der for nuværende er en risiko på trods af de planlagte sikkerhedstiltag. De manglende sikkerhedsopdateringer kan i værste fald medføre, at Skatteministeriet ikke kan bruge PSRM til at inddrive borgeres og virksomheders gæld til det offentlige.

4.2. Håndtering af tilbageholdte og beslaglagte effekter

27. Myndighederne skal i visse situationer tilbageholde eller beslaglægge ulovlige eller farlige effekter. Det kan være varer, hvor der ikke er betalt told og afgifter, fx ulovligt indført spiritus eller cigaretter, eller farlige effekter som fyrværkeri, narkotika og våben. Toldstyrelsen skal ifølge toldloven bl.a. kontrollere, at der ikke indføres varer i Danmark, hvor der ikke er betalt told eller afgifter, og at der ikke indføres varer, som der er forbud mod at indføre af fx sikkerheds- eller sundhedsmæssige grunde. Politiet kan ifølge retsplejeloven beslaglægge genstande eller værdier som led i en efterforskning af en straffesag og med henblik på sikringen af bevismidler.

Vi har i 2024 revideret Toldstyrelsens håndtering af tilbageholdte varer og politiets håndtering af narkotikakoster i fire politikredse. Begge sager er omtalt nedenfor.

Toldstyrelsens håndtering af tilbageholdte varer er mangelfuld

Rigsrevisionen finder det utilfredsstillende, at Toldstyrelsen har en utilstrækkelig registrering af, hvilke varer styrelsen har tilbageholdt, og at styrelsen mangler overblik over, hvor varerne opbevares. På ingen af styrelsens lagre føres der en tilstrækkelig kontrol med de tilbageholdte varer. Det medfører en risiko for svindel og en risiko for, at varerne ikke kan lokaliseres, hvis de skal tilbageleveres til borgere eller virksomheder.

28. Toldstyrelsen under Skatteministeriet skal tilbageholde varer, der søges indført ulovligt i landet. Varerne skal ifølge styrelsens regnskabsinstruks registreres i it-systemet Varebogen. Registreringen skal omfatte, hvilke varer styrelsen har tilbageholdt, mængden, der er tilbageholdt, og på hvilket lager varerne befinder sig. Det skal sikre, at der ikke opstår tvivl om, hvad der er tilbageholdt, og at styrelsen kan tilbagelevere varerne i de tilfælde, hvor ejeren betaler den skyldige told, afgift eller bøde.

Vores revision i 2024 viser, at medarbejderne på nogle af de lokale lagre ikke registrerer alle varer i Varebogen. På nogle lagre bliver varer i stedet registreret i et Excelark eller på papir. Toldstyrelsen har derfor ikke et samlet overblik over, hvilke varer der er i styrelsens varetægt, og hvor meget der ligger på de respektive lagre.

Fx har Toldstyrelsen på et af deres lagre en praksis med at registrere mindre våben og narkotika, der skal overdrages til politiet, på papir. Papiret opbevares sammen med varerne. Politiet afhenter varerne én gang om ugen, og 10-15 toldere har adgang til lageret. En tolder vil kunne fjerne varerne og kassere papiret, uden at nogen vil opdage det. Styrelsen har efterfølgende oplyst, at alle lagerets varer til politiet nu registreres i Varebogen.

Boks 4 viser andre eksempler på fejl og mangler, som vi har konstateret.

Boks 4**Eksempler på fejl og mangler i Toldstyrelsens registrering af tilbageholdte varer**

- Toldstyrelsen har registreret varer, som ikke findes på lageret. Styrelsen manglede fx 112.000 cigaretter på et lager. Styrelsen har efterfølgende oplyst, hvor nogle af cigaretterne befinder sig, men kan fortsat ikke finde 7.200 cigaretter.
- Toldstyrelsen har på seks lagre flere varer på lageret, end der er registreret i Varebogen. Fx har styrelsen registreret 76 kasser elektronik i Varebogen, men der er 80 kasser på lageret.
- Toldstyrelsen har registreret sager med en upræcis angivelse af sagerens indhold. Fx har styrelsen angivet, at en sag indeholder *"2? øl, vin og spiritus"*.
- Toldstyrelsen kan ikke frembringe alle varer, som vi har efterspurgt at få vist. Det skyldes, at styrelsen deler nogle af lagrene med andre myndigheder eller private virksomheder. På det ene lager kan styrelsen ikke udpege deres egne varer blandt de øvrige effekter, der er opbevaret på lageret. Styrelsen har oplyst, at de er flyttet fra det konkrete lager i december 2024.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af revisionen hos Toldstyrelsen.

Revisionen viser desuden, at Toldstyrelsen ikke har et tilstrækkeligt overblik over, hvor mange lagerlokationer de anvender til opbevaring af varer. Fx oplyste styrelsen, at de har 15 lagre i fem udvalgte byer. Styrelsen har efterfølgende oplyst om yderligere lagre med tilbageholdte varer i to af byerne.

Toldstyrelsen fører ikke tilstrækkelig kontrol med lagerbeholdningen

29. Det fremgår af Toldstyrelsens retningslinjer for lagerkontrol, at alle lagre skal totaloptælles hvert kvartal.

Vores revision viser, at ingen af Toldstyrelsens lagre bliver optalt i overensstemmelse med styrelsens retningslinjer. På nogle lagre udføres optællingen som en stikprøve frem for den påkrævede totaloptælling. Styrelsen kontrollerer heller ikke ved alle optællinger, at alle varer på lageret er registreret i Varebogen. Rigsrevisionen vurderer derfor, at styrelsen ikke fører en tilstrækkelig kontrol med de tilbageholdte varer.

Toldstyrelsen har kendt til problemerne siden 2021

30. Skatteministeriets Koncernrevision gjorde i 2021 Toldstyrelsen opmærksom på mangler i deres forvaltning af tilbageholdte varer. Koncernrevisionen påpegede bl.a., at styrelsen burde forbedre registreringen af varer og kontrollen med, om varerne var til stede på lagrene. Vores revision viser, at styrelsen ikke har rettet op på manglerne. Styrelsen har oplyst, at de er opmærksomme på, at der er mangler i processerne for registrering og kontroloptællinger, og at de har iværksat nye tiltag, der skal rette op herpå.

Politiets opbevaring af narkotikakoster har mangler

Rigsrevisionen finder det ikke helt tilfredsstillende, at én ud af 4 besøgte politikredse ikke har sikret, at narkotikakoster opbevares, så de kun kan tilgås af særligt betroede medarbejdere. Det medfører risiko for, at narkotikakoster kan forsvinde. Derudover destruerer én af kredsene i visse tilfælde narkotikakoster, inden straffesagen er afgjort. Konsekvensen er, at der er risiko for, at straffesager må opgives, fordi beviset er blevet destrueret.

31. Politiet hører under Justitsministeriets område. Ifølge Rigspolitiets regnskabsinstruks skal politiet så vidt muligt opbevare narkotikakoster i særskilte aflåste stål- eller pengeskabe eller i aflåste såkaldte kosterrum, så kun et begrænset antal særligt betroede medarbejdere har adgang hertil. Endvidere skal beslaglagte narkotika registreres i sagsbehandlingssystemet POLSAS, hvor det skal fremgå, hvor kosterne opbevares. Politikredse har ansvaret for, at narkotika, som politiet beslaglægger som led i en strafferetlig proces, opbevares forsvarligt. Vi har kontrolleret politiets opbevaring og registrering af narkotikakoster i 4 af de 13 danske politikredse.

Vores revision i 2024 viser, at alle 4 politikredse opbevarer narkotikakoster adskilt fra andre koster og i aflåste kosterrum. I 3 af de 4 politikredse er adgangen til kosterrummet begrænset til et mindre antal særligt betroede medarbejdere. I én af de 4 politikredse har vagtchefen på stationen dog en ekstra adgangsnøgle til kosterrummet, som alle betjente kan låne. Selv om vagtchefen fører log over, hvem nøglen er udlånt til, giver ordningen adgang til rummet, uden at de særligt betroede medarbejdere er til stede.

Revisionen viser desuden, at der var overensstemmelse mellem registreringerne og narkotikakosterne i de centrale kosterrum i alle 4 politikredse. De fleste politikredse har derudover forskellige lokalstationer, hvor betjente også kan indlevere narkotikakoster. I 2 af de 4 politikredse mangler der overblik over, hvor narkotikakoster befinder sig, hvis de opbevares midlertidigt uden for kosterrummet. Det kan fx være, hvis narkotikakoster midlertidigt er placeret hos den sagsbehandler, der efterforsker sagen, eller når betjente indleverer narkotikakoster på en lokalpolitistation. Vi har set eksempler på, at narkotikakoster først er blevet indleveret til det centrale kosterrum op til 1 år efter beslaglæggelsen. Konsekvensen er, at narkotikakoster opbevares uden de krævede sikkerhedsforanstaltninger.

POLSAS

POLSAS er politiets sagsbehandlingssystem, hvor bl.a. alle anmeldelser af kriminalitet og omfanget af koster i de enkelte sager skal registreres.

Politikredse

Der er 12 politikredse fordelt geografisk ud over Danmark samt 1 politikreds, der bl.a. håndterer større sager på tværs af kredsene.

Ifølge Rigspolitiets vejledning skal destruktion af narkotikakoster registreres i POLSAS. Registreringen skal ske, når destruktionen er gennemført på fx et forbrændingsanlæg i overværelse af to medarbejdere fra politiet. I én af de 4 politikredse registreres narkotika dog som destrueret, selv om det endnu ikke er sket. Konkret samler kredsen løbende narkotikakoster, der skal destrueres, i store sække og registrerer i den forbindelse, at kosterne er destrueret. I praksis kan der dog gå uger eller måneder, før den egentlige destruktion finder sted. Kredsen kontrollerer ikke efterfølgende eller ved selve destruktionen, om de koster, der er registreret som destrueret, også kom med til destruktion. Kredsens ledelse har i forlængelse af vores revision indskærpet, at destruktionen skal ske i overensstemmelse med den nationale vejledning, så narkotikakoster først må registreres som endeligt destrueret i POLSAS, når destruktionen er sket.

Lokal praksis medfører risiko for, at bevismidler går tabt

32. Vores revision viser, at 3 af de 4 politikredse som udgangspunkt opbevarer narkotikakoster, indtil straffesagen er endeligt afgjort, så narkotika kan fremlægges som bevismateriale i sagen.

Én af de 4 politikredse opbevarer i visse tilfælde ikke narkotikakoster, indtil straffesagen er endeligt afgjort. Det er tilfælde, hvor narkotika vejer under 50 gram, og den sigtede ved beslaglæggelsen har erkendt at være i besiddelse af det. I stedet destruerer kredsen de pågældende narkotikakoster, når de er bragt ind på politistationen. Denne praksis har i en anden kreds tidligere ført til, at en sag måtte opgives, fordi den sigtede ændrede forklaring og ikke længere ville vedkende sig besiddelse af narkotika, da sagen kom for retten. Da anklagemyndigheden ikke kunne fremvise de beslaglagte narkotikakoster, måtte sagen mod den sigtede opgives. Den pågældende kreds gik derfor bort fra denne praksis.

Rigspolitiet har oplyst, at narkotika – selv om den sigtede erkender at besidde det – skal sikres og opbevares, så det efterfølgende kan bruges som bevismateriale, hvis den sigtede senere nægter besiddelsen.

4.3. Havmiljøberedskabet i Grønland

33. Formålet med havmiljøberedskabet i Grønland er at kunne opdage og bekæmpe olie- og kemikalieforurening i farvandene omkring Grønland. Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskab har overtaget ansvaret for havmiljøberedskabet fra Forsvarsministeriet, jf. kongelig resolution af 29. august 2024. I praksis varetages opgaven af Forsvarsministeriet som en integreret del af Forsvarets opgaver i Grønland.

Forpligtelsen til at opretholde et havmiljøberedskab fremgår af lov nr. 1534 om beskyttelse af havmiljøet i den eksklusive økonomiske zone ved Grønland samt af internationale forpligtelser, fx Københavnsaftalen af 1993.

Boks 5 viser den eksklusive økonomiske zone.

Københavnsaftalen af 1993

Københavnsaftalen af 1993 er en samarbejdsaftale mellem Danmark, Grønland, Færøerne, Finland, Island, Norge og Sverige om bekæmpelse af olieforurening.

Boks 5

Området omfattet af havmiljøberedskabet

Ansvar for havmiljøberedskabet omfatter 3 sømil (ca. 5½ km) fra Grønlands kyst og resten af Grønlands eksklusive økonomiske zone, der er et areal på ca. 2.109.000 km². Til sammenligning er Danmarks eksklusive økonomiske zone ca. 105.000 km².

© Geodatastyrelsen - GST-320-3571

Note: Ikke originalt kortmateriale. Kortet er ikke egnet til navigation.

Forsvarsministeriet kan ikke opdage og bekæmpe alle olie- og kemikaliefureninger i havet ved Grønland

Rigsrevisionen finder, at Forsvarsministeriets forvaltning af havmiljøberedskabet i Grønland er meget utilfredsstillende. Der foreligger en beredskabsplan, men planen er ikke opdateret siden 2016. Samtidig kan ministeriet ikke bekæmpe alle de typer af olie- og kemikaliefurening i havet ved Grønland, der følger af lovgivningen. Derudover lever ministeriet ikke op til egne mål for tilstedeværelse af fly, skibe og havmiljøspecialister i området. Konsekvensen er, at ministeriet ikke kan opdage og bekæmpe alle olie- og kemikaliefureninger i havet ved Grønland.

34. Rigsrevisionen har undersøgt havmiljøberedskabet i Grønland. Vi har undersøgt:

- om der foreligger en beredskabsplan for havmiljøberedskabet
- om Forsvarsministeriet kan bekæmpe de forskellige typer af olie- og kemikaliefurening, der følger af loven
- om der er tilstrækkelig kapacitet til bekæmpelse af olie- og kemikaliefurening
- om der er tilknyttet havmiljøspecialister til alle Forsvarsministeriets skibe i Grønland.

Rigsrevisionen har tidligere undersøgt havmiljøberedskabet i Danmark i beretning nr. 7/2023 om Forsvarsministeriets beredskab til at bekæmpe olie- og kemikaliefurening af havet. Rigsrevisionen vurderede, at Forsvarsministeriets beredskab var meget utilfredsstillende.

Rigsrevisionen har også tidligere undersøgt de danske myndigheders indsatser i rigsfællesskabets dele af Arktis, dvs. Færøerne og Grønland, i beretning nr. 16/2012 om Danmarks indsats i Arktis. Rigsrevisionen vurderede bl.a., at Forsvarsministeriet ikke havde prioriteret opgaven med at overvåge havmiljøet i Grønland og håndhæve gældende lovgivning.

Forsvarsministeriets beredskabsplan for havmiljøberedskab er ikke opdateret

35. Ministerierne skal udarbejde beredskabsplaner, jf. beredskabslovens § 24. Det fremgår videre af loven, at planerne skal revideres i det omfang, udviklingen nødvendiggør det, dog mindst hvert 4. år. Forsvarsministeriet har en beredskabsplan for havmiljøberedskabet i Grønland. Planen er dog ikke blevet opdateret siden 2016, dvs. i 9 år. Der er derfor risiko for, at beredskabsplanen ikke er opdateret i forhold til, hvad udviklingen har nødvendiggjort. Ministeriet har i forbindelse med revisionen oplyst, at der nu er igangsat et arbejde med at opdatere beredskabsplanen.

Forsvarsministeriet kan ikke bekæmpe alle de typer af olie- og kemikaliefurening, som de skal ifølge lovgivningen

36. Forsvarsministeriet skal have et beredskab til at bekæmpe olie- og kemikaliefurening i farvande omkring Grønland. Ved olie forstås enhver form for mineralolie og blandinger heraf, fx råolie, jf. lov nr. 1534 om beskyttelse af havmiljøet i den eksklusive økonomiske zone ved Grønland, § 8.

Vores revision viser, at Forsvarsministeriet ikke kan bekæmpe alle de typer af olie- og kemikaliefurening på havet i Grønland, som følger af lovgivningen. Det skyldes, at ministeriets skibe ikke er gastætte og dermed ikke kan bekæmpe olier og kemikalier, der afgiver giftige gasdampe i forbindelse med udslip, fx råolie.

Forsvarsministeriet har oplyst, at de i 2018 havde planlagt at investere i tre typer af bekæmpelsesmetoder, så ministeriet havde en kombination af forureningsbekæmpelsesmateriel, der var mobilt, egnet til arktiske forhold og kunne oplagres i Grønland. Ministeriet har i forbindelse med revisionen oplyst, at det efterfølgende er blevet afklaret, at to af de overvejede bekæmpelsesmetoder ikke egner sig til arktiske forhold. Ministeriet købte således i 2018 alene udstyr til mekanisk opsamling af olie. Ministeriet har oplyst, at udstyret kan anvendes til bekæmpelse af forurening i isfrit farvand og ved en bølgegang under 1 meter.

Forsvarsministeriets havmiljøberedskab lever således ikke op til lovgivningen på området.

Manglende kapacitet begrænser Forsvarsministeriets beredskab i Grønland

37. Forsvarsministeriet skal i samarbejde med andre myndigheder, som ministeren bemyndiger dertil, opstille et beredskab til at bekæmpe olie- og kemikaliefurening i Grønland, jf. § 23 i lov nr. 1534 om beskyttelse af havmiljøet i den eksklusive økonomiske zone ved Grønland. Beredskabet indebærer ifølge ministeriet, at der – samtidig med løsning af overvågning og suverænitetshåndhævelsesopgaven – sker en overvågning af havmiljøet for at opdage potentielle olie- og kemikaliefureninger.

De tre bekæmpelsesmetoder ved olie- og kemikaliefurening

- **Mekanisk opsamling af olie** er en metode, hvor man inddæmmer og opsamler olie.
- **Dispergering** er en metode, hvor man spreder kemikalier hen over olieudslippet for at nedbryde det. Denne metode kan både benyttes fra skibe og helikoptere.
- **In-situ burning** er en metode, hvor man kontrolleret brænder olien af på vandet, så det ikke kan drive ind til kysten.

Forsvarets enheder i Grønland

Forsvaret har overvågningsfly af typen Challenger, inspektions-skibe af Thetis-klassen og inspektionsfartøjer af Knud Rasmussen-klassen i Grønland.

Overvågningsfly

Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste

Inspektions-skib af Thetis-klassen

Foto: Søren Nagel/Forsvaret.

Inspektionsfartøj af Knud Rasmussen-klassen

Foto: Christian Aasted Rothly/Forsvaret

Forsvarsministeriet har sat mål for, hvor mange dage fly, inspektionsskibe og inspektionsfartøjer skal være i funktion, dvs. kunne patruljere, i Grønland pr. år. Til opfyldelse af målene for Forsvarets samlede overvågningsopgave, herunder havmiljøovervågning, har ministeriet valgt, at følgende materiel skal kunne patruljere: ét fly, ét inspektionsskib og 2-3 inspektionsfartøjer til at overvåge, undersøge og bekæmpe olie- og kemikaliefurening. Tabel 3 viser målene og målopfyldelsen heraf i perioden 2020-2024.

Tabel 3
Forsvarsministeriets patruljering med fly, inspektionsskibe og inspektionsfartøjer i Grønland i perioden 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Ét fly til patruljering i Grønland					
Mål for tilstedeværelse (antal dage)	220	294	365	365	365
Realiseret tilstedeværelse	221	275	171	272	311
Ét inspektionsskib til patruljering i Grønland					
Mål for tilstedeværelse (antal dage)	-	365	365	365	365
Realiseret tilstedeværelse	-	323	215	288	251
2-3 inspektionsfartøjer til patruljering i Grønland					
Samlet mål for tilstedeværelsen af fartøjerne (antal dage)	-	882	882	732	822
Realiseret tilstedeværelse	-	554	786	623	644

Note: Det har ikke været muligt at få data fra Forsvarsministeriet for 2020 vedrørende inspektionsskibe og inspektionsfartøjer i Grønland. Forsvarsministeriet har oplyst, at det samlede mål for patruljering med inspektionsfartøjer har været reduceret i 2023 og 2024, bl.a. på grund af, at inspektionsfartøjerne var afsat til andre opgaver.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Forsvarsministeriet.

Det fremgår af tabel 3, at Forsvarsministeriet ikke lever op til egne mål for patruljering i Grønland. Ministeriet har oplyst, at den manglende målopfyldelse bl.a. skyldes, at både flyene og inspektionsskibene er af ældre dato, hvilket medfører, at de ofte har fejl og nedbrud, så de skal serviceres og reparereres og derfor ikke kan patruljere.

Forsvarsministeriet har i forbindelse med revisionen oplyst, at første del-aftale af 27. januar 2025 om Arktis og Nordatlanten under forsvarsforliget 2024-2033 indeholder øget satellitovervågning, langtrækkende droner og nye arktiske skibe. Ministeriet forventer, at det – ud over forbedret overvågning og suverænitets håndhævelse – vil kunne styrke og understøtte ministeriets havmiljøberedskab i Grønland i tilfælde af olie- og kemikaliefurening.

Revisionen af satellitovervågningen viser, at Forsvarsministeriet i perioden 2019-2024 modtog 86 satellitbilleder om potentielle olie- og kemikalieforureninger. Ministeriet har gennemgået 58 af de 86 satellitbilleder. De resterende 28 satellitbilleder er ikke blevet gennemgået. På baggrund af satellitbilleder har ministeriets skibe og fly i perioden været sendt af sted for at undersøge 6 mulige olie- og kemikalieforureninger i den grønlandske eksklusive økonomiske zone. Ministeriet har oplyst, at der ikke har været iværksat bekæmpelse af olie- og kemikalieforurening i den undersøgte periode. Ministeriet har oplyst, at de ikke altid kan undersøge, om en hændelse er en olie- og kemikalieforurening på grund af manglende kapaciteter.

Forsvarsministeriet har ikke uddannede havmiljøspecialister tilknyttet alle ministeriets skibe i Grønland

38. Det fremgår af Forsvarsministeriets interne instruks for miljøhændelser i havet ved Grønland, at alle inspektionsskibe og inspektionsfartøjer i Grønland skal være bemannet med personale, der er uddannet til at kunne foretage olieprøver. Forsvarsministeren lovede desuden som opfølgning på betretning nr. 16/2012 om Danmarks indsats i Arktis, at alle skibe ville have uddannede havmiljøspecialister tilknyttet.

Der har i 2023 og 2024 ikke været tilknyttet havmiljøspecialister til samtlige af Forsvarsministeriets inspektionsskibe og inspektionsfartøjer, som har patruljeret i Grønland. Revisionen viser:

- at kravet om, at et patruljerende inspektionsskib i Grønland skulle have tilknyttet en havmiljøspecialist, ikke har været opfyldt i 14 måneder i 2023 og 2024
- at kravet om, at de 2-3 patruljerende inspektionsfartøjer i Grønland alle skulle have tilknyttet en havmiljøspecialist, ikke har været opfyldt på noget tidspunkt i 2023 og 2024.

Forsvarsministeriet har oplyst, at det skyldes manglende opmærksomhed og koordination internt i ministeriet, og at der ikke har været opmærksomhed på, om der indgik havmiljøspecialister i besætningerne. Det er først i forbindelse med vores revision, at ministeriet er blevet opmærksomme på dette.

Forsvarsministeriet har i forbindelse med revisionen oplyst, at der nu er igangsat et arbejde med en plan for at sikre det nødvendige antal havmiljøspecialister på Forsvarets skibe i Grønland.

5. Sager, der kan afsluttes

39. Rigsrevisionen vurderer, at ministerierne har taget initiativer, der imødekommer kritikken i nedenstående sager. Vi indstiller derfor, at sagerne afsluttes. Bilag 3 viser de i alt 30 sager fra tidligere beretninger, som vi har lovet Statsrevisorerne at følge op på.

FINANSMINISTERIET

BY-, LAND- OG
KIRKEMINISTERIET

KLIMA-, ENERGI- OG
FORSYNINGSMINISTERIET

Fire styrelser forebygger hackerangreb

40. Vi har fulgt op på en sag, hvor der var væsentlige mangler i forebyggelsen af hackerangreb hos fem af syv reviderede styrelser. Sagen om Slots- og Kulturstyrelsen blev afsluttet i 2021. Opfølgningen har omfattet de øvrige fire styrelser, dvs. den daværende styrelse for Vand- og Naturforvaltning, SVANA (i dag en del af Miljøstyrelsen), NaturErhvervstyrelsen (i dag en del af Landbrugs- og Fiskeristyrelsen), Folkekirkens It og GEUS (De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland). Sagen blev første gang omtalt i beretning nr. 21/2016 om revisionen af statsregnskabet for 2016, afsnit 4.1.

De sidste udeståender hos Miljøstyrelsen og Landbrugs- og Fiskeristyrelsen vedrører it-infrastruktur, som er ressortoverført til Statens It. Vores revision i 2022 og 2024 viser, at Statens It har opdateret Miljøstyrelsens programmer, servere og operativsystem (dvs. det grundlæggende program, der får en computer til at virke). Statens It har også opdateret Landbrugs- og Fiskeristyrelsens operativsystemer, men er endnu ikke færdige med at opdatere styrelsens servere. Rigsrevisionen følger Statens It's opdatering af Landbrugs- og Fiskeristyrelsens servere i regi af Rigsrevisionens beretning nr. 6/2023 om it-sikkerheden på Statens It's servere.

Desuden viser vores revision i 2021 og 2024, at Folkekirkens It har implementeret de udestående tiltag, som forebygger hackerangreb. For det første har Folkekirkens It opdateret programmer, servere og operativsystem. For det andet har Folkekirkens It en ledelsesgodkendt liste over programmer, som de vurderer er sikre og arbejdsrelaterede. For det tredje har Folkekirkens It begrænset antallet af brugere med tekniske brugerrettigheder.

Endelig viser vores revision i 2021 og 2024, at GEUS har implementeret de sidste to af fire tiltag, som forebygger hackerangreb. For det første har GEUS en ledelsesgodkendt liste over programmer, som GEUS vurderer er sikre og arbejdsrelaterede. For det andet har GEUS begrænset antallet af brugere med tekniske brugerrettigheder.

Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at sagen kan afsluttes.

Skatteministeriet har forbedret it-sikkerheden i fire SAP-systemer

41. Vi har fulgt op på en sag, hvor Skatteministeriet havde en utilstrækkelig it-sikkerhed i fire SAP-systemer. Sagen blev første gang omtalt i beretning nr. 20/2017 om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 99-101.

Vores revision i 2024 viser, at Udviklings- og Forenklingsstyrelsen har forbedret sin styring af brugere med udvidede tekniske rettigheder til de fire SAP-systemer. Styrelsen har bl.a. en regelmæssig kontrol af brugernes handlinger i systemerne. Styrelsen har også stillet tilstrækkelige krav til passwords og har sikret loggen.

Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at sagen kan afsluttes.

Skatteministeriet har rettet forkert tilskrevne renter og har sikret overensstemmelse mellem praksis og lovgivning

42. Vi har fulgt op på en sag om Skatteministeriets rentetilskrivning. Ministeriet tilskrev ikke renter på opkrævnings- og inddrivelsesfordringer i regnskabssystemet SAP 38. Derudover tilskrev ministeriet forkerte renter på 274.000 virksomheders gæld, ligesom 40.000 virksomheder uberettiget fik tilskrevet renters rente i 2016 på krav fra 2014 og 2015. Sagen blev første gang omtalt i beretning nr. 20/2017 om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 83.

Folketinget har ad flere omgange ændret lovgivningen, så der fremadrettet er sikret overensstemmelse mellem Skatteministeriets praksis for rentetilskrivning og regelgrundlaget. Derudover har Folketinget indført en bagatelgrænse for manglende rentetilskrivninger på en bestemt type krav i SAP 38 samt givet ministeriet en enkeltstående mulighed for at afstå små rentebeløb i SAP 38. Ministeriet har korrigeret renterne på virksomheders gæld, så renterne i alle væsentlige henseende er korrekte.

Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at sagen kan afsluttes.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har etableret tilfredsstillende mål- og resultatstyring og aktivitets- og resursestyring

43. Vi har fulgt op på en sag om mål- og resultatstyring og aktivitets- og resursestyring i det daværende sundhedsministerium. Sagen blev første gang omtalt i beretning nr. 21/2022 om revisionen af statens forvaltning i 2022, pkt. 19.

Vores revision i 2024 viser, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet har tilrettelagt et tilfredsstillende grundlag for aktivitets- og resursestyring af målene for kerneopgaven, og at de har etableret et tilfredsstillende grundlag for en effektiv mål- og resultatstyring. Videre viser revisionen, at de har fulgt tilfredsstillende op på mål, resultater, aktiviteter og resurser.

Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at sagen kan afsluttes.

SKATTEMINISTERIET

SKATTEMINISTERIET

INDENRIGS- OG
SUNDHEDSMINISTERIET

UDDANNELSES- OG
FORSKNINGSMINISTERIET

BY-, LAND- OG
KIRKEMINISTERIET

To ministerier følger betingelserne for honorering af råd og nævn

44. Vi har fulgt op på en sag om fejl i fire ministeriers udbetalinger af honorarer til råd og nævn. Sagen om Kulturministeriet og Justitsministeriet blev afsluttet i henholdsvis 2021 og 2022. Vi følger fortsat sagen om Uddannelses- og Forskningsministeriet og By-, Land- og Kirkeministeriet. Sagen blev første gang omtalt i beretning nr. 20/2019 om revisionen af statens forvaltning i 2019, pkt. 50-52.

Vores revision i 2024 viser, at Uddannelses- og Forskningsministeriet har rettet op på de områder, hvor der var fejl og mangler. Ministeriets udbetalinger af honorarer til råd og nævn var uden fejl og mangler i en stikprøve på 12 udbetalinger i 2024. Ministeriet har bl.a. etableret en honoreringsmodel, der lever op til cirkulære om betaling til kollegiale organer. Med honoreringsmodellen sikrer ministeriet bl.a. sammenhæng mellem tidsforbrug og betaling, og at det med passende mellemrum vurderes, om betalingen fortsat afspejler tidsforbruget.

Revisionen viser desuden, at By-, Land- og Kirkeministeriet årligt vurderer, om betalingen fortsat afspejler tidsforbruget, idet ministeriet vurderer mødernes omfang, antallet af sager, sagernes karakter og udvalgets bestand i øvrigt.

Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at sagen kan afsluttes.

KULTURMINISTERIET

Kulturministeriet har forbedret budgetstyringen af projekter

45. Vi har fulgt op på en sag, hvor der var mangler i Kulturministeriets budgetstyring af projekt Nyborg Slot. Ministeriet havde bl.a. ikke udarbejdet et dækkende budget for restaureringen af slottet og havde ikke fulgt op på de enkelte budgetposter. Sagen blev første gang omtalt i beretning nr. 21/2022 om revisionen af statens forvaltning i 2022, pkt. 17.

Vores revision i 2024 viser, at Kulturministeriet har rettet op på manglerne. Det konkrete projekt vedrørende Nyborg Slot var stillet i bero, da Rigsrevisionen omtalte sagen i 2023. Ministeriet har efterfølgende iværksat et nyt renoveringsprojekt af Nyborg Slot, som har et samlet budget på 293,5 mio. kr. (2025-priser) hen over perioden 2024-2028. Ministeriet har fulgt op på projektet, herunder at forbrug og budget fortsat holder sig inden for projektets samlede ramme, og at budgettet er dækkende.

Kulturministeriet har desuden forbedret den generelle budgetstyring af deres projekter. Projekterne fremgår af et byggestyringssystem, der indeholder relevante oplysninger, fx et projekts budgetramme, entreprisebudget, hidtidige forbrug og forventede forbrug.

Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at sagen kan afsluttes.

Rigsrevisionen, den 7. august 2025

Birgitte Hansen
rigsrevisor

/Yvan Pedersen
afdelingschef

Bilag 1. Metodisk tilgang

Rigsrevisionen gennemfører hvert år et antal juridisk-kritiske revisioner og forvaltningsrevisioner som en del af revisionen af statsregnskabet, jf. standarderne for offentlig revision. En *juridisk-kritisk revision* handler om, hvorvidt et udvalgt tema forvaltes i overensstemmelse med relevante regler, fx meddelte bevillinger, love og andre forskrifter. En *forvaltningsrevision* handler om, hvorvidt et ministerium har systemer og processer, der i alle væsentlige henseender understøtter sparsommelighed, produktivitet eller effektivitet.

Revisionerne er planlagt, så vi reviderer de væsentlige forvaltningsområder i ministerierne i løbet af 5 år. Vi har fastlagt 15 forvaltningsområder, jf. tabel A.

Tabel A
Forvaltningsområder, som vi reviderer hvert 5. år

Juridisk-kritiske revisioner	Forvaltningsrevisioner
a. Gennemførelse af indkøb	a. Aktivitets- og resursestyring
b. Løn- og ansættelsesdispositioner	b. Mål- og resultatstyring
c. Gennemførelse af salg	c. Styring af indkøb
d. Opkrævning af gebyrer	d. Budgetstyring af flerårige projekter
e. Tildeling af tilskud mv.	e. Styring af tilskudsordninger
f. Rettighedsbestemte overførsler	f. Styring af opkrævning af skatter og afgifter
g. Opkrævning af skatter og afgifter	g. Styring af inddrivelse af gæld
h. Inddrivelse af gæld	

Kilde: Standarderne for offentlig revision.

Hver revision er afgrænset til et tema, dvs. bestemte dispositioner, systemer eller processer. Vi vælger et tema, hvor der er risiko for, at et ministerium ikke overholder reglerne eller ikke understøtter, at forvaltningen er sparsommelig, produktiv eller effektiv. Vi reviderer de enkelte temaer på baggrund af konkrete regler, der er centrale for det udvalgte tema. Revisionerne bygger på en gennemgang af dokumenter, der beskriver ministeriets forretningsgange, møder med centrale medarbejdere samt stikprøver og cases, der kan afdække, om ministeriet i praksis lever op til kriterier om fx regeloverholdelse, sparsommelighed, produktivitet eller effektivitet.

Afslutningsvist vurderer vi, om der er væsentlige regelbrud eller væsentlige mangler i forvaltningen på det reviderede område. Vi vurderer, at et regelbrud er væsentligt, hvis det udgør mere end 100 mio. kr. eller mere end 10 % af ministeriets udgifter eller indtægter til det reviderede tema, fx ministeriets samlede indkøbsudgifter. Tærsklen for § 38. Skatter og afgifter var 945 mio. kr. i 2024. Herudover kan det indgå i vurderingen, om et regelbrud har væsentlige konsekvenser for borgere og virksomheder.

Ved forvaltningsmangler kan vi ikke opgøre den økonomiske værdi på tilsvarende måde. Derfor vurderer vi, om manglerne er væsentlige for ministeriet, dvs. om manglerne har påvirket ministeriets sparsommelighed, produktivitet eller effektivitet i væsentligt omfang. Vurderingen kan også tage højde for, om manglerne påvirker ministeriets økonomistyring og forvaltning i væsentligt omfang.

Beretningen handler om ministeriernes dispositioner og aktiviteter i 2024. Nogle dispositioner og aktiviteter i 2024 kan hænge sammen med beslutninger, som ministerierne har truffet i tidligere år. Fx kan udgifter i 2024 vedrøre en ældre kontrakt, der dermed bliver en del af revisionen. Vi omtaler desuden revisionsresultater, som vi har opnået frem til juni 2025, hvis de er relevante for sagerne i beretningen.

Kvalitetssikring

Revisionen er kvalitetssikret via vores procedurer for kvalitetssikring, som omfatter høring hos de reviderede samt ledelsesbehandling og sparring med chefer og medarbejdere i Rigsrevisionen.

Standarderne for offentlig revision

Revisionen er udført i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision. Standarderne fastlægger, hvad brugerne og offentligheden kan forvente af revisionen, for at der er tale om en god faglig ydelse. Standarderne er baseret på de grundlæggende revisionsprincipper i rigsrevisionernes internationale standarder (ISSAI 100-999).

Bilag 2. Ministre med ansvar for sagerne i beretningen

Alle sager i beretningen vedrører 2024. Derudover omtaler vi en række sager, som vi følger fra tidligere beretninger. Nedenstående ministre har eller har haft ansvaret for sagerne i beretningen. Oplysninger om ministre stammer fra Folketingets oversigt over medlemmer og omfatter ikke eventuelle orlovsperioder og stedfortrædere.

Udenrigsministeriet (2019-2024):

Anders Samuelsen: november 2016 - juni 2019

Jeppe Kofod: juni 2019 - december 2022

Lars Løkke Rasmussen: december 2022 -

Skatteministeriet (2008-2024):

Kristian Jensen: august 2004 - februar 2010

Troels Lund Poulsen: februar 2010 - marts 2011

Peter Christensen: marts 2011 - oktober 2011

Thor Möger Pedersen: oktober 2011 - oktober 2012

Holger K. Nielsen: oktober 2012 - december 2013

Jonas Dahl: december 2013 - februar 2014

Morten Østergaard: februar 2014 - september 2014

Benny Engelbrecht: september 2014 - juni 2015

Karsten Lauritzen: juni 2015 - juni 2019

Morten Bødskov: juni 2019 - februar 2022

Jeppe Bruus: februar 2022 - august 2024

Rasmus Stoklund: august 2024 -

Justitsministeriet (2024):

Peter Hummelgaard: december 2022 -

Forsvarsministeriet (2024):

Troels Lund Poulsen: august 2023 -

Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskab (2024):

Torsten Schack Pedersen: august 2024 -

Udlændinge- og Integrationsministeriet (2024):

Kaare Dybvad Bek: december 2022 -

Social- og Boligministeriet (2024):

Pernille Rosenkrantz-Theil: december 2022 - august 2024

Sophie Hæstorp Andersen: august 2024 -

Indenrigs- og Sundhedsministeriet (2019-2024):

Ellen Trane Nørby: november 2016 - juni 2019

Magnus Heunicke: juni 2019 - december 2022

Sophie Løhde: december 2022 -

Beskæftigelsesministeriet (2024):

Ane Halsboe-Jørgensen: december 2022 -

Uddannelses- og Forskningsministeriet (2024):

Christina Egelund: december 2022 -

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (2024):

Jacob Jensen: december 2022 -

Transportministeriet (2024):

Thomas Danielsen: december 2022 -

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet (2024):

Lars Aagaard: december 2022 -

Bilag 3. Sager fra tidligere beretninger

Bilaget viser 30 sager fra tidligere beretninger, som vi har lovet Statsrevisorerne at følge op på. Vi følger op på sagerne løbende for at vurdere, om ministerierne har håndteret Statsrevisorerne bemærkninger og beretningens konklusioner. Vi omtaler kun opfølgningssagerne i denne beretning, hvis vores opfølgning har afdækket forhold, som vi vil orientere Statsrevisorerne om, eller hvis vi vurderer, at sagen kan afsluttes. Status for hver sag fremgår af højre kolonne.

Forhold, der skal følges	Sagens omtale i tidligere beretninger og notater	Sagens status
§ 6. Udenrigsministeriet		
It-sikkerhed	• Beretning nr. 20/2019, pkt. 63 • Notat af 7. december 2020, pkt. 23.	Se omtale af sagen i pkt. 25 i denne beretning.
§ 7. Finansministeriet		
It-sikkerheden hos National Sundheds-it (NSI)	• Beretning nr. 28/2013, pkt. 162 • Notat af 22. januar 2015, pkt. 57 • Beretning nr. 21/2018, pkt. 45 • Notat af 12. februar 2020, pkt. 24.	Statens It har overtaget ansvaret og mangler at løse tre udeståender: • afslutning på transitionen af netværket • dokumenterede tests af det dublerede netværk • udarbejdelse og test af den tekniske reetableringsplan for netværket.
Forebyggelse af hackerangreb hos NaturErhvervstyrelsen (nu Landbrugs- og Fiskeristyrelsen) og SVANA (nu Miljøstyrelsen)	• Beretning nr. 21/2016, afsnit 4.1 • Notat af 12. januar 2018, pkt. 52.	Rigsrevisionen indstiller, at sagen afsluttes, jf. pkt. 40 i denne beretning.

Forhold, der skal følges	Sagens omtale i tidligere beretninger og notater	Sagens status
§ 9. Skatteministeriet		
Skatteministeriets udfordringer på inddrivelsesområdet	• Beretning nr. 19/2008, pkt. 157-163 • Notat af 9. marts 2010, pkt. 14 • Beretning nr. 18/2009, pkt. 164-167 • Notat af 25. februar 2011, pkt. 52 • Beretning nr. 16/2010, pkt. 93-95 • Notat af 6. marts 2012, pkt. 13 • Beretning nr. 22/2011, pkt. 181 • Notat af 12. marts 2013, pkt. 26 • Beretning nr. 18/2012, pkt. 206 • Notat af 3. marts 2014, pkt. 24-25 • Beretning nr. 28/2013, pkt. 109-113 • Notat af 22. januar 2015, pkt. 34-37 • Beretning nr. 23/2014, pkt. 110-115 • Notat af 23. december 2015, pkt. 24 • Beretning nr. 25/2015, pkt. 94-96 • Notat af 17. januar 2017, pkt. 23 • Beretning nr. 21/2016, pkt. 127-132 • Notat af 12. januar 2018, pkt. 45-46 • Beretning nr. 20/2017, pkt. 84-90 • Notat af 29. november 2018, pkt. 34 • Beretning nr. 21/2018, afsnit 2.1 • Notat af 12. februar 2020, pkt. 7 • Beretning nr. 20/2019, afsnit 2.5 • Notat af 7. december 2020, pkt. 9 • Beretning nr. 19/2020, afsnit 2.3 • Notat af 26. november 2021, pkt. 7 • Beretning nr. 19/2021, afsnit 2.3 • Notat af 6. februar 2023, pkt. 9 • Beretning nr. 21/2022, pkt. 9-13 • Notat af 21. november 2023, pkt. 17-19.	Se omtale af sagen i pkt. 11 i denne beretning.
SKATs overholdelse af reglerne om rentetilskrivning	• Beretning nr. 20/2017, pkt. 83 • Notat af 29. november 2018, pkt. 36 • Beretning nr. 21/2018, pkt. 16-19 • Notat af 12. februar 2020, pkt. 8 • Beretning nr. 20/2019, afsnit 2.3 • Notat af 7. december 2020, pkt. 7 • Beretning nr. 19/2020, afsnit 2.4 • Notat af 26. november 2021, pkt. 8.	Rigsrevisionen indstiller, at sagen afsluttes, jf. pkt. 42 i denne beretning.

Forhold, der skal følges	Sagens omtale i tidligere beretninger og notater	Sagens status
§ 9. Skatteministeriet (fortsat)		
It-sikkerhed i fire SAP-systemer	• Beretning nr. 20/2017, pkt. 99-101 • Notat af 29. november 2018, pkt. 36 • Beretning nr. 19/2019, pkt. 26 • Notat af 7. december 2020, pkt. 7.	Rigsrevisionen indstiller, at sagen afsluttes, jf. pkt. 41 i denne beretning.
Skatteministeriets forvaltning af grøn ejerafgift og vægtafgift	• Beretning nr. 21/2018, pkt. 20 • Notat af 12. februar 2020, pkt. 9 • Beretning nr. 20/2019, afsnit 2.4 • Notat af 7. december 2020, pkt. 8 • Beretning nr. 19/2021, afsnit 2.1 • Notat af 6. februar 2023, pkt. 7.	Vi følger nedenstående punkt: • Skatteministeriets arbejde med at sikre, at lovgivningen overholdes ved opkrævning af grøn ejerafgift og vægtafgift.
Håndtering af modregning i SAP 38	• Beretning nr. 21/2018, pkt. 54 • Notat af 12. februar 2020, pkt. 31.	Vi følger nedenstående punkt: • Skatteministeriets håndtering af modregning på fordringer i SAP 38.
Overholdelse af regler for oversendelse af skatte- og afgiftskrav til inddrivelse	• Beretning nr. 20/2019, afsnit 2.2 • Notat af 7. december 2020, pkt. 6 • Beretning nr. 19/2020, pkt. 23 • Notat af 26. november 2021, pkt. 8 • Beretning nr. 19/2021, afsnit 2.2 • Notat af 6. februar 2023, pkt. 8.	Se omtale af sagen i pkt. 12 i denne beretning.
Tidsfristerne for EU's nye toldkodeks	• Beretning nr. 20/2019, pkt. 73 • Notat af 7. december 2020, pkt. 31.	Vi følger nedenstående punkt: • Skatteministeriets implementering af EU's toldkodeks.
Skatteministeriets budgetstyring af it-projekter	• Beretning nr. 19/2020, afsnit 2.1 • Notat af 26. november 2021, pkt. 5 • Beretning nr. 21/2022, pkt. 15-16 • Notat af 21. november 2023, pkt. 20-22.	Vi følger nedenstående punkter: • Skatteministeriets arbejde med at sikre tilstrækkelig budgetlægning og -opfølgning • Skatteministeriets arbejde med fuldt ud at leve op kravene til statslige it-projekter.
Sikkerhedsudfordringer i inddrivelsessystemet PSRM	• Beretning nr. 19/2023, pkt. 11 • Notat af 14. november 2024, pkt. 10-11.	Se omtale af sagen i pkt. 26 i denne beretning.

Forhold, der skal følges	Sagens omtale i tidligere beretninger og notater	Sagens status
§ 11. Justitsministeriet		
Kriminalforsorgens overholdelse af arbejdstidsreglerne	• Beretning nr. 19/2020, pkt. 30 • Notat af 26. november 2021, pkt. 11 • Beretning nr. 21/2022, pkt. 8 • Notat af 21. november 2023, pkt. 14-16.	Vi følger nedenstående punkt: • Justitsministeriets arbejde med at implementere initiativer, der skal understøtte overholdelsen af reglerne for hvile- og arbejdstid samt timebanker.
§ 12. Forsvarsministeriet		
Manglende risiko- og beredskabsstyring af it-anvendelsen i Forsvarets Koncernfælles Informatiktjeneste	• Beretning nr. 23/2014, pkt. 135 • Notat af 23. december 2015, pkt. 35 • Beretning nr. 21/2016, pkt. 57 • Notat af 12. januar 2018, pkt. 18 • Beretning nr. 20/2017, pkt. 44 • Notat af 29. november 2018, pkt. 18.	Vi følger nedenstående punkter: • Forsvarsministeriets arbejde med at sikre, at loggen bliver gennemgået regelmæssigt • en udvidelse af kapaciteten i den alternative infrastruktur.
Styring af byggeprojekter	• Beretning nr. 20/2017, pkt. 42 • Notat af 29. november 2018, pkt. 16.	Vi følger nedenstående punkt: • Etablissement- og Terrænkommandoens arbejde med at implementere en ny projektmodel, der skal styrke dokumentationen og styringen af fremtidige byggeprojekter.
§ 16. Indenrigs- og Sundhedsministeriet		
Overholdelse af EU's udbudsregler	• Beretning nr. 20/2019, pkt. 60 • Notat af 7. december 2020, pkt. 21.	Se omtale af sagen i pkt. 16-17 i denne beretning.
Opkrævning af gebyrer	• Beretning nr. 21/2022, pkt. 4 • Notat af 21. november 2023, pkt. 6-8.	Vi følger nedenstående punkt: • Indenrigs- og Sundhedsministeriets arbejde med at opnå balance i gebyrerne.
Mål- og resultatstyring og aktivitets- og resursestyring	• Beretning nr. 21/2022, pkt. 19 • Notat af 21. november 2023, pkt. 26-28.	Rigsrevisionen indstiller, at sagen afsluttes, jf. pkt. 43 i denne beretning.
§ 19. Uddannelses- og Forskningsministeriet		
Uddannelses- og Forskningsministeriets honorering af råd og nævn	• Beretning nr. 20/2019, pkt. 50-52 • Notat af 7. december 2020, pkt. 17.	Rigsrevisionen indstiller, at sagen afsluttes, jf. pkt. 44 i denne beretning.
§ 21. Kulturministeriet		
Budgetstyring af projekt Nyborg Slot	• Beretning nr. 21/2022, pkt. 17 • Notat af 21. november 2023, pkt. 23-25.	Rigsrevisionen indstiller, at sagen afsluttes, jf. pkt. 45 i denne beretning.

Forhold, der skal følges	Sagens omtale i tidligere beretninger og notater	Sagens status
§ 22. By-, Land- og Kirkeministeriet		
Forebyggelse af hackerangreb hos Folkekirkens It	• Beretning nr. 21/2016, afsnit 4.1 • Notat af 12. januar 2018, pkt. 52.	Rigsrevisionen indstiller, at sagen afsluttes, jf. pkt. 40 i denne beretning.
Kirkeministeriets honorering af råd og nævn	• Beretning nr. 20/2019, pkt. 50-52 • Notat af 7. december 2020, pkt. 17.	Rigsrevisionen indstiller, at sagen afsluttes, jf. pkt. 44 i denne beretning.
§ 23. Miljøministeriet (nu Miljø- og Ligestillingsministeriet)		
Miljøstyrelsens håndtering af data i Jagtportalen	• Beretning nr. 19/2020, pkt. 41 • Notat af 26. november 2021, pkt. 16.	Vi følger nedenstående punkter: • Miljøstyrelsens kontrol med brugerrettighederne samt funktionsadskillelse ved opdatering af krimkoder • Miljøstyrelsens logning og beskyttelse af loggen.
Opkrævning af gebyrer	• Beretning nr. 21/2022, pkt. 5 • Notat af 21. november 2023, pkt. 9-11.	Vi følger nedenstående punkt: • Miljø- og Ligestillingsministeriets tilpasning af processer for balancevurderinger og takstjustering, herunder præcisering af hjemmel til underdækning via tekniske ændringsforslag til finansloven for 2024.
§ 28. Transportministeriet		
It-sikkerhed hos Banedanmark	• Beretning nr. 21/2018, pkt. 46 • Notat af 12. februar 2020, pkt. 25.	Vi følger nedenstående punkt: • Banedanmarks arbejde med at iværksætte tiltag med henblik på overvågning af logfiler, herunder om Banedanmark har nedbragt antallet af administratorer tilstrækkeligt, og om Banedanmark har gennemført en tilstrækkelig styring, kontrol og logning af udvidede administratorrettigheder.
§ 29. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet		
Forebyggelse af hackerangreb hos GEUS	• Beretning nr. 21/2016, afsnit 4.1 • Notat af 12. januar 2018, pkt. 52.	Rigsrevisionen indstiller, at sagen afsluttes, jf. pkt. 40 i denne beretning.

Forhold, der skal følges	Sagens omtale i tidligere beretninger og notater	Sagens status
Region Sjælland		
Automatisk betaling af merarbejde til overlæger	• Beretning nr. 21/2018, pkt. 25 • Notat af 12. februar 2020, pkt. 13.	Vi følger nedenstående punkt: • Region Sjællands initiativer til at sikre korrekt udbetaling af merarbejde.
Region Hovedstaden		
Automatisk betaling af merarbejde til overlæger	• Beretning nr. 20/2019, pkt. 57 • Notat af 7. december 2020, pkt. 19.	Vi følger nedenstående punkt: • Region Hovedstadens arbejde med at sikre korrekte udbetalinger af merarbejde til overlæger.
Betaling af overarbejde til læger uden hjemmel	• Beretning nr. 20/2019, pkt. 58 • Notat af 7. december 2020, pkt. 20.	Vi følger nedenstående punkter: • Region Hovedstadens arbejde med at etablere systemmæssige spærringer for at hindre, at merarbejde udbetales som overarbejde • Region Hovedstadens arbejde med at sikre korrekte udbetalinger af over- og merarbejde til overlæger og lægelige chefer.
Alle ministerier og regioner		
Indgåelse af fratrædelsesaftaler	• Beretning nr. 19/2023, pkt. 8-9 • Notat af 14. november 2024, pkt. 8-9 • Endelig betænkninger over statsregnskabet for 2023.	Vi følger nedenstående punkt: • Overholdes reglerne i de fratrædelsesaftaler, der fremadrettet bliver indgået i ministerier og regioner?